

НЕЗГОДА МІЖ СЕНАТОРАМИ СПИНИЛА ПЕРЕСЛУХАННЯ БРЕДЛІ

Вашингтон, 16 травня. — Допити сенатських комісій над причинами відправлення ген. Доглеса МекАртура зі становища верховного командувача на Далекому Сході припинено до завтра серед спорів між сенаторами, чи ген. Омар Н. Бредлі

Підвищено Податок Від Доходів Грачів

Вашингтон. — Комісія способів і засобів палати репрезентантів ухвалила наложити спеціальний податок у висоті 10 відсотків на загальний оборот професійних грачів, тобто підприємств, які втримують книжки на приймання закладів за виграш в кіноських перемогах і інших гор, заборонених законом у деяких штатах. Комісія одобриває це „річний податок від підприємства“ у висоті \$150-250 на людей, що займаються веденням лотерей або втримують винаходи, які видурюють центи від публіки в надії на дрібну виграш. Ціль таких податків чи оплат подвійна: Раз придбати доходу федеральному скарбові, другий раз знеохотити таких „бізнесменів“ від того роду „підприємства“, як неоплатних.

НЕ ЛЮБИТЬ СОЦІАЛІСТИЧНОГО ЛАДУ В АНГЛІЇ, НЕ ХОЧУТЬ МАСТКУ

Дітройт. — Два брати, які вмігравали з Англії до ЗДА 1918 р., дістали повідомлення, що по смерті своєї тітки Маріон Джералдін Гейл, з родиною мистецтва Кантон в Англії, вони успадкували маєток вартості \$270.000. Однак, щоб дістати маєток у посідання, треба жити в Англії. Молодший брат, Кеннет Гейл, заявив, що він не поїде туди, бо Англію „зруйнували соціалісти — і там не варто жити“. Він думає, що і його старший брат не схоче туди їхати. Вони мають вирішити до 30 червня, чи маєток приймають. Там є три двори і 1.000 акрів землі.

ДАЛЬШІ ПЕРЕМИНИ В ЦІНАХ І В ПРОДУКЦІЇ

Вашингтон. — Згідно з заповідженням директора бюро стабілізації цін Чарлса Вилсона мала прийти знижка на ціни м'яса в дрібній торгівлі і справді так сталося при закупках деяких родів цього харчу. Однак великі підприємці продукції м'яса („пакери“) наїшли способи підвищити ціну у гуртовій торгівлі. При великих закупках м'яса ресторани і великими харчівними продають неперізані часті зарізаних звірят, головню волів з підвищеною по 12 ц. на фунт, а тільки малі кількості в дрібній торгівлі продають по зниженій ціні. Власники рестора-

мас відповісти на запити про його довірочну розмову з президентом Труманом, заки ще запало рішення в справі МекАртура. Ген. Бредлі, голова об'єднаних генеральних штабів збройних сил, за згодою комісії, перервав свої зізнання і його покликує наново в наступний понеділок. Між тим у четвер після полудня обидва сенатські комісії, які переводять переслухання, мають вирішити голосуванням, чи Бредлі мусить виявити свою довірочну розмову з президентом, чи тільки має обмежитися до заяви, яке рішення запало на нараді ген. штабів з президентом. У Білому Домі президент Труман висказався, що Бредлі має слухність, коли не виявляє довірочної розмови. Між сенаторами прийшло до непорозуміння у цій справі. Демократи обстоюють довірочність, а більша частина республіканців обстоює думку, що Бредлі має виявити не тільки рішення, але й подробиці з наради. Заки Бредлі буде покликаний поновити, буде свідчити голова ген. штабу повітряних сил, ген. Гойт С. Ванденберг і голова морських операцій, адмірал Форест П. Шерман.

ТИЖДЕНЬ ЛИСТІВ З АМЕРИКИ

Трентон, Н. Дж. — Тиждень від 21 до 27 травня призначений стейтсманом владою як „Тиждень Листів з Америки“. Це спосіб „спродати Америку за морем“. Хто має яку родину або приятелів за кордонами Америки, повинен підчас тижня написати туди листа і передати їм відомості про американське життя, про новинки, які йдуть крізь радіо, про що пишуть газети та про що говорять люди.

Красва Влада Продукції видала розпорядок, щоб з днем 1 липня далі обмежити вироб авт, холодильень, пральних машин, автоматичних машин до чиплення й інших приладів для домашнього вжитку. Це зроблено з уваги на ошадність у сталі для оборонних цілей. Уряд вивіз виробників таких предметів, щоб вони приїхали на нараду до Вашингтону на п'ятницю, де їм виявлять, в яких розмірах вони можуть виробляти сталеві предмети.

АТОМОВИЙ НАУКОВЕЦЬ СУСПЕНДОВАНИЙ ЗА ВІДМОВУ ЗІЗНАНЬ

Міннеаполіс, Мінн. — Президент університету Міннесоти, Джеймс Л. Морріс заарештував професора д-ра Джозефа Вайнберга від виконання його обов'язків професора фізики. Вайнберга намітила комісія неамериканських діянь в палаті

В АМЕРИЦІ

- Хотів заробити \$50.000 на продаж поштових карток листоноша Франсіс В. Галетт з Врукліна. Фірма Сіменс Бредлі вислала була до мешканців Брукліна поштові картки, на яких було повідомлення, що власник картки дістане безплатно мішочок кави, коли зголюється до торгівлі з карток. Листоноша почав скопувати такі картки по 8 центів і перепродавати діном бізнесменам, яких теж апитувала влада. Вони хотіли поділитися зиском з такої „трансакації“.
- 1.400 вестернів повернулися з Корейської війни до Сан-Франсиско, а на їх місця підуть інші воїни. Між повернутими є 121 офіцерів і 1.293 „простих“ воїнів.
- Залишений страйк у Бразилії вибух у статі Ріо-Гранде до Суль, 6.000 робітників залишили роботу на кілька годин. Вони добиваються підвищення платні й бонусу.
- Норвезький прем'єр Едвард Гердсен приїхав літаком до Америки. Як член Північно-Атлантичного Пакту, Норвегія стоїть постійно в порозумінні з Вашингтоном.

В ОЧІКУВАННІ „ДРУГОЇ ФАЗИ“ ВЕСННЯНОГО НАСТУПУ червоних, тяжко озброєні з'єднання американської 25-тої дивізії підходять через корейські поля до фронтової лінії.

ЗДА НЕ ДОПУСТИЛИ ЧЕРВОНОГО КИТАЮ ДО О.Н.

Ачесон вияснив провідну рішучість ЗДА в Міжнародній Політиці

Вашингтон, 17 травня. — Державний секретар Дін Ачесон заявив вчора на пресовій конференції, що Злучені Держави найбільш рішучо виступають проти допущення комуністичного Китаю до Об'єднаних Націй і перемовин до такого становища велику більшість інших членів цієї міжнародної організації. Ачесон заявив, що Злучені Держави були і будуть всіма своїми силами і впливами виступати проти прийняття до Об'єднаних Націй будь-якої країни, яка проти цієї організації виступає і її поборює. Він додав, що проти допущення червон. Китаю до О.Н. Америка виступала на

навсі можливі лади“ і цього свого становища вона в нічому не змінила, а тільки загострила сьогодні. Ачесон твердить, що Злучені Держави ніколи не допустять до того, щоб будь-яка країна могла стріляти промисловіми снайдами з території жавний секретар спритно оми-

НОВІ МОГУТНІ АМЕРИКАНСЬКІ ПОВІТРЯНІ БАЗИ НА ДАЛЕКОМУ СХОДІ

Окінава, 17 травня. — Злучені Держави розбудовують тут могутню авіаційну базу, яка поставити всю Азію в засягу бомбардувальників В-36. Базу розбудовується коштом 65.000.000 доларів і вона буде однією з наймогутніших американських фортець на Далекому Сході. Рівночасно з цим розбудовується теж аеродром та бази в Кадена і Нага. Будову в Окінаві вже завершується. В засягу суперфортець з цієї бази буде Східний Сибір, Манджурія, весь Китай та Південна Азія, включно з Індією. Ген. Ралф Стерлі, командант стаціонарної бази на Окінаві американської 20-тої повітряної сили, назвав цю базу „ключем Пасифіку“.

ВСТАНОВЛЕНО ОБОРОННІ РОЛІ НА СЕРЕДЗЕМНОМУ МОРІ

Лондон, 17 травня. — „Якщо завтра вибухла нова світова війна, ми негайно приступили б до акції „рам-я-об-рам“ в Середземноморському басейні“ — стверджено тут з авторитетних кол британської адміністрації. Ця заява має велике значення у зв'язку з останньою ривалізацією між Британією і Злученими Державами за головне командування на Середземному морі. Справа ще остаточно формально не поладжена, але вже приготовано відповідні плани, що мали б дати позитивну розв'язку на всі спірні проблеми під цим оглядом. В останньому в Британії можна було почути критичні голоси до американської

пропозиції, щоб Грецію і Туреччину прийняли до Атлантичного пакту, що британці вважають теж за американське намагання скріпити свої претензії до головного командування в цьому районі. При цьому стверджується, „найвищу готовість“ американської і британської флотії на Середземному морі, яка в потребі негайно могла б приступити до акції.

Зміна Уряду в Болівії

Ля Паз, Болівія. — Президент Мамерто Уріолгоїтія зрештував сьогодні і передав уряд в руки комітету, складеного з трьох генералів і сьоми полковників. Цей переворот не допустив до захоплення влади протганним в країні Віктором Паз Естензором, якого поставила кандидатом Красва Револьюційна Партія, складена з шахтарів у копальнях цинку. Він дістав був найбільше голосів при виборах 6 травня, однак не міг обняти влади, бо перебував на вигнанні. Естензор знаходиться в Буенос-Айрес. Він заявив, що правляча група зробила змову проти нього, щоб не допустити його до уряду. Першим ділом нової влади генералів було проголошення воєнного стану в цій неспокойній країні.

- Московське радіо повідомило, що проголошено в дні 3-го травня державну позицію на суму 30.000.000 карбованців вже „перевикорано“ на 4.425.893.000 карбованців. Ця позиція називається „добровільною“, але горе тому, хто поклався б її „добровільно“ не підписати.
- П'ятдесят лікарів, членів Медичного Товариства в Врукліні, пожертвували свою кров для воїнів у Корей. Інші округи організують подібну акцію між лікарями.

В КОРЕЇ ВОРОГ ЗНОВУ НАСТУПАЄ

Червоні почали офензивну акцію на цілому фронті. Заповідається відновлення головного наступу.

Токіо, 17. травня. — Після передвчорашньої атаки на південно-корейські позиції в районі Індже та здобуття того міста, червоні армії перейшли вчора до протинаступу на цілому 40-милевоому східному секторі фронту, починаючи оживлену офензивну акцію також в багатьох місцях наперекор Корей. В альянських військових колах вважається це за кінцеву підготовку до відновлення припиненого і розбитого біля Сеул головного цюгорічного весняного наступу, до якого тепер ворог приготував ще більш сили і ще більше зброї. Вчорашні бої вважались за пробу і шукання „слабих місць“ в альянських лініях, щоб там скерувати головний удар. Його очікується головню на центральному секторі, можливо в долині ріки Пухан в напрямку на Сеул, бо там сконцентровано найбільші ворожі сили. На підставі інформації альянських розвідки та повітряних спостережень рухів ворожих військ, продовження ворожого наступу вважається за певне, а питанням залишається ще тільки — коли і де він наступить. Деякі альянські спостерігачі вважають, що для соціальної підготовки наступу та до завершення необхідного перегрупування своїх військ ворог може потребувати ще навіть кілька тижнів часу, але не виключається теж можливість, що наступ може початися вже впродовж найближчих 24 годин. Ген. Годж, командант американського дев'ятого корпусу вносить на підставі доповідного доповіді, що ворожий наступ може початися безпосередньо, бо досі він завжди починався в місячний повні, яка припадає в цих днях. Ген. Годж заявив, що його війська „привітають“ наступ, який, по його думці, закінчиться так само, як попередній: повною поразкою ворога. Вчорашні атаки ворога проходили вже в супроводі сильного артилерійського вогню і відбувалися вже в силі до 500 ворожих воїнів. Всі ці атаки були відбиті з великими втратами для ворога.

Не Всі Воїни Стріляють

Вашингтон, 16 травня. — Командування Американської Армії потвердило спостереження військового письменника С. Л. А. Маршала, що велика частина воїнів в бою не робить вжитку зі своєї зброї. Маршал твердить, що на кожних чотирьох воїнів трьох не використовує своєї зброї вповні. Армія, не подаючи точного процентного відношення, стверджує тільки, що „значна кількість піхотників, заангажованих в боях, не потрапляє використати свою індивідуальну зброю, маючи перед собою видну і досяжну ціль...“ Ані Маршал ані Армія не можуть вияснити цього дивного явища, згодуючись тільки, що на це складається багато причин, як хвиляний параліч зі страху, недовіра до зброї, бажання не звертати на себе уваги ворога і тим подібне.

АМЕРИКА ДОПОМАГАЄ В РОЗБУДОВІ ЯПОНСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

Токіо, 16 травня. — Американські окупаційні власті в Японії проголосили сьогодні програму майбутніх американсько-японських торговельних етосунків завданням яких є повна відбудова і дальший розвиток японського господарства. В програмі, крім багатобічних торговельних трансакцій, передбачується теж розбудову і використання японської індустрії для скріплення демократичної оборонної сили проти загрози комуністичної агресії. Програма, що передбачує цілий ряд американських урядових і приватних кредитів для Японії, була пригтована в результаті наради окремої місії у Вашингтоні, яку очолював шеф господарської секції при альянській головній квартирі в Токіо, ген. В. Ф. Марквет.

ЧІАНГ ПРОПОНУЄ ДЕСАНТ НА КИТАЙСЬКИЙ КОНТИНЕНТ

Тайпей, Формоза, 17 травня. — Чіанг Кай-ші, шеф національно-китайського уряду та національно-китайської армії, військ на Формозі, запропонував сьогодні десант його півмільйонної армії на китайський континент, який — по його думці — припинив би комуністично-китайську інтервенцію в Корей, або щонайменше виключив можливість нового комуністичного наступу. В пресовому інтерв'ю Чіанг стверджує, що йому було б потрібно приблизно пів року часу на відповідну підготовку національного прогнотнаступу на китайському континенті військами з Формоза.

мози, якщо тільки вони мали до розпорядження відповідну зброю та забезпечене постачання. Ця проблема, як відомо, є тепер одним з головних предметів „великої дебати“ між урядом і ген. МекАртуром перед сенатськими комісіями у Вашингтоні, але Чіанг старанно оминав будь-якого вислову, що міг би до цих дебат відноситися. Теж департамент оборони у Вашингтоні відмовився від будь-яких коментарів до заяви провідника китайських націоналістів, заявляючи тільки, що урядово, звичайно, не коментується твердження „голов приязних урядів“. В Тайпей Чіанг

АМЕРИКА РЕКОМЕНДУЄ „ПОМІРКОВАНІСТЬ“ В ІРАНІ

Вашингтон, 17. травня. — Уряд Злучених Держав звернувся до урядів Великої Британії і Ірану, рекомендуючи їм, щоб вони не доходили до крайностей в полагоджуванні їхнього теперішнього спору в справі націоналізації нафти. Державний секретар Дін Ачесон заявив на пресовій конференції, що американською політикою в цій справі є „темперувати“ британський і англійський „крайнощі“ і намагатися довести до задовільної для обох країн розв'язки. Вмійчачи з Тегерану повідомлено, що там заарештовано провідника терористичної мусульманської групи, який заявив, що прем'єр Моссадег „мас щастя“, бо коли б його не були заарештували, то прем'єр був би вбитий впродовж найближчих трьох днів. Ця партія відповідала теж за вбивство попереднього прем'єра Розмари. Фанатика заарештовано в його укрітті, після перестрілки з поліцією.

В СВІТІ

- Бельгійський уряд закрив свій консулят в Ганкові, в комуністичному Китаю, мотивуючи це відсутністю будь-яких торговельних взаємин.
- Північну Бурму, весь Тибет і частину індійської провінції Ассам заарештовано до китайської території в нових малах, виданих комуністичним урядом.
- Заступники міністрів закордонних справ чотирьох великодержав, що в Парижі намагаються підготувати зустріч міністрів, вчора знову відновили свої перервані хвилюючі наради.
- Шугар Рей Робінсон, американський негересейний чемпіон в боксі, поцілував вчора чотирь разів в лице дружину французького президента Обіола, під час ентузіастичного прийняття в палатинному товаристві, очевидно за згодою пані Обіола.

СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sunday, and holidays
by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J.
on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130
of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	\$10.00	One year	\$10.00
На пів року	\$5.25	Six months	\$5.25
На три місяці	\$2.75	Three months	\$2.75
В Джерсі Сіті і закордоном: Foreign and Jersey City Rates:			
На рік	\$12.00	One year	\$12.00
На пів року	\$6.50	Six months	\$6.50
На три місяці	\$3.50	Three months	\$3.50
Число з понеділка (з англійською частинкою): Monday's issue (the Ukrainian Weekly, English language supplement):			
На рік	\$3.00	One year	\$3.00
На пів року	\$2.00	Six months	\$2.00

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "СВОБОДА" Р. О. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

КОРЕЙСЬКИЙ КАПКАН

Корейська війна, яка почалася 25 червня 1950 року, була упланована Москвою на те, щоб завдати Злученим Державам такого клопоту в Азії, який прикував би їхню увагу головно до азійських проблем на довгі роки та виснажував їхні людські та матеріальні ресурси. В наставлений Москвою корейський капкан мали попасти Злучені Держави в той спосіб, щоб уже з нього не могли вибратися. Це мало бути доконане чужими руками, комуністами Північної Кореї та червоного Китаю.

Зізнаний секретаря оборони Маршала перед сенатськими комісіями збройних сил і закордонних справ виходить, що вашингтонський уряд відразу зорієнтувався, хто у Кореї властивий нападник та спричинник кровопролиття та які його цілі. Те саме можна сказати також і про головний військовий провід. З'ясував це дуже прецизно перед згаданими комісіями ген. Омар Бредлі, голова об'єднаних генеральних штабів, підкреслюючи, що не червоний Китай, але Росія — головний ворог Америки та що те, що пропонує ген. Мек Артур, втягнуло б Америку куди їй не треба, а не ту війну, в не тому місці, в не тому часі й не з тим ворогом.

Але війна в Кореї далі ведеться. — Сталін мабуть далі переконаний, що Злучені Держави в корейського капкану так не вирятуються і або цілковито загинуть в Азії, або погодяться з ним на тих умовах, які він їм подиктує. З американського боку дивляться на цю справу так, що не Вашингтон, а Кремль попав у Кореї в засідку, ним самим влаштовану. Правда, Кремль не тратить у Кореї своїх власних військ, там борються і гине тільки китайсько-корейська людська сила, проте корейські поразки сильно підкопали його престиж та припинили здійснювання його дальших агресивних планів на довгий час. Проте всі ми так хотіли б знати, чи це властиво розраховувати Злучені Держави та Об'єднані Нації в Кореї, такий передбачуваний кінець. Повної і ясної відповіді на це нема. Годі знати її у сенатських допитах, хоч які вони довгі і вичерпні, бо якраз відповіді на того роду питання цензором викреслені як той матеріал, який може пригодиться ворогові. — Значить, треба пускатися на здогади. Так і с з різними американськими журналістами, що займаються аналізом американсько-совєтського конфлікту. Наприклад, Рей Кромлі, вашингтонський кореспондент газети "Вол Стрит Джорнел", переконаний, що Маршал та Ачесон рахуються з тим, що війна в Кореї може тривати навіть і три роки, поки буде можливо відтягнути з неї американські війська, залишаючи дальшу охорону країни самим корейцям та частинами, які будуть зорганізовані Об'єднаними Націями. Червоний Китай, як виходило б із вашингтонських обрахунків, війни в Кореї виграти не може, а може тільки далі кривавитися, або ж миритися. Якщо Москва не дасть на це останнє своєї апробати, тоді прийде до її самій приступити до війни, що вже ускладнило б цілу корейську проблему і остаточно довело б до нової світової війни.

Совєти в Кореї програли, але Злучені Держави, не зважаючи на ту програ, бояться таких своїх потягнень, які могли б дати Совєтам притоку до війни світових розмірів. На нашу думку, Вашингтон тут грубо помиляється, бо що він не робив би, — Совєти почнуть нову світову війну, якщо тільки будуть до неї готові. На те вони і влаштували корейську засідку, щоб у ній Злучені Держави тримати так довго, поки вони не будуть готові до цієї війни.

На політичному екрані

"Великі дебати" перед сенатськими комісіями закордонних справ і збройної служби у Вашингтоні на тему американської далеко-східної політики прикував далі голову увагу міжнародного політичного світу. Зі свідченнями досі виступили два великі авторитети: ген. Доглес МекАртур, що обороняв свою власну політичну і стратегічну концепцію більшої ретивості в корейській війні, включно з бомбардуванням комуністично-китайських баз і використання національно-китайських військ для відкриття "другого фронту" на китайському континенті, і секретар оборони, ген. Джордж Маршал, що обороняв теперішній політичний курс уряду та його зусилля не допустити до поширення корейської війни, чого, по думці уряду, бажав би собі Совєтський Союз. З теперішніх свідчень на окрему увагу заслуговує твердження ген. Маршала, що Совєтський Союз є головним противником альянсів в Кореї, Московська партія "Правда", характеризуючи дотеперішній перебіг перелісху, твердить, що ані ген. МекАртур, ані уряд президента Трумана засадило не різниця у своїх політичних поглядах.

Дальших важливих висновків і тверджень щодо теперішньої американської закордонної політики можна сподіватися від сповідань свідчень державного секретаря Діна Ачесона, проти якого видивають щораз більше застережень республіканські керівники. У Вашингтоні в політичних колах вважається, що Ачесон навряд чи зможе вдержатися на своєму пості довгий час і вже тепер заповідається можливість іменування нового секретаря, напівважливим кандидатом на якого вважають Луїса Доглеса, колишнього американського посла в Лондоні, демократа, але не вибраного в теперішній республікансько-демократичній суперборотві. Його кандидатуру на секретаря стеїту вважають за головну можливість вдержатися до теперішньої демократично-республіканської двопартійної політики після "великих дебатів".

"Великі дебати" не залишилися без впливу й на міжнародну політику вже тепер. Загально вважається, що рішення англійського уряду щодо заборони вивозу до Китаю стратегічних матеріалів було бажанням уряду прем'єра Атлі (якому приписується відповідну роль у відклинанні ген. МекАртура) виявити інтенсивнішу піддержку політики президента Трумана.

В самій Англії збільшується переконання, що опозиційна тепер Консервативна партія з Винстоном Черчилем на чолі переможе в наступних виборах і знову прийде до влади, якщо не пощастить їй повалити лейбористський уряд ще перед виборами. Досі консерватисти, не зважаючи на дуже малу більшість лейбористів в парламенті та на всі свої зусилля, не змогли ані разу перемагати в голосуванні над довірям уряду.

В Європі конференція заступників міністрів закордонних справ, які вже від двох

місяців намагаються в Парижі приготувати порядок наради для можливої зустрічі "чотирьох великих", набрала ще більшої безвиглядності після останніх виступів совєтського представника А. Громика. В дипломатичних колах вважається, що Совєтському Союзу тепер вже цілком не важливо така зустріч, початковою ціллю якої було припинити озброєння Західної Німеччини. Альянті самі з цим озброєнням отагаються і тим самим ця справа перестала бути для Совєтів нагальною.

Виймаючи, ген. Двайт Айзенгавер продовжує свої зусилля для організації спільної альянської армії в Європі. В останньому часі він мав натрапити на цілий ряд труднощів,

НЕДОБИТКИ НАЦИЗМУ

(Надіслане із Німеччини).

В неділю, 6-го травня Німеччина принесла для світу неприємну несподіванку: в Нижній Саксонії на виборах до Красового союму Соціалістична Державна Партія збрала 11% усіх поданих голосів, разом 366,790 німців голосувало за цю партію. Соціалістична Державна Партія стоїть під проводом давніх поплечників Гітлера, що йшли за "фюрером" світу і без сумнівів на загинули в Німеччині. Один із провідників цієї партії, генерал Ремер, був підвищений до цієї ранги з майора, за те, що поміг Гітлерові зліквідувати змову німецьких штабівих старшин 20 липня 1944 року. Граф Штауффенберг підклав тоді під ноги Гітлерові бомбу, але вибух минав свою ціль.

Ремер та інші "денацифіковані" нацисти виступають тепер перед німецьким народом з критикою демократії і з критикою політики демократичних держав, що з такими труднощами зліквідували імперію Адольфа Гітлера. Ватажки Соціалістичної Державної Партії заводять для своїх членів уніформі, і відзнаки, що зовсім нагадують колишню Націонал-Соціалістичну Німецьку Робітничу Партію Гітлера. В програмі, в методах організації дорослих і молоді Соціалістична Державна Партія бере готові трафери з партії Гітлера. На віча Ремер та інші ватажки партії з'являються з військовою музикою, з піснями, цим вони хочуть заохотити фантазії слухачів. Само собою, в промовах підкреслюється, що німецькому народові заповідана велика кривда після воєнної поразки, але завоюються ті кривди, які учинили німці під проводом Гітлера, іншим народам. Із того, що провідники Соціалістичної Державної Партії говорять і пишуть, видно, що одну вину вони закладають Гітлерові, а саме, що "фюрер" програв війну. Звісно, на перешкоді перемогти Гітлера були "німецькі зрадники", що, мовляв, пропалися, міжнародним капіталістам.

Партія Ремера мала головні свої успіхи в сільських околицях Нижньої Саксонії. В про-

зокрема відносно встановлення Середземноморського командування, за яке йде тихе змагання між американцями і англійцями. Проте, ген. Айзенгавер не втрачає надії, що йому пощастить поладити всі ці справи в передбаченому часі.

Зі Східної Німеччини знову наспіли нові повідомлення про совєтську підготовку до війни, що проявляється теж в інтенсивному наборі німецьких рекрутів та в підмінюванні всіх важливих комунікаційних каналів. В альянських колах вважається, що до чергового вибуху конфлікту в Європі може прийти найшвидше в Альбанії, де місцевий комуністичний режим дуже захитаний. Совєти не мають безпосереднього доступу до Альбанії і передбачається, що вони спробують добитися такого доступу через Югославію.

Відповідальні німецькі політики дуже занепокоєні наслідками виборів у Нижній Саксонії. Не тільки тому, що зріст фашистських груп загрожують підважити демократичний лад у Німеччині, але також з причин зовнішньої політики. Демократичні партії Німеччини уклали навазати добрі відносини з цивілізованим світом, Німеччину приймають як рівноправного члена в різні міжнародні установи, а тут по'являється гітлерівський генерал і намагається зруйнувати все те, що з такими зусиллями зробили німецькі демократичні групи. Німечка демократична преса ударила в великі дзвони, бо ж справді: коли Західна Німеччина втратить довіру демократичного світу, то над німечким народом закривається чорна завіса повної ізоляції.

Демократичні німецькі політики не раз зазначали, що в акції Соціалістичної Державної Партії та інших фашистських груп діє совєтська агентура. Бо відродження нацизму в Західній Німеччині — це вода на лотокі комунізму, краще сказати, російського імперіалізму. Німеччина під проводом нового Гітлера не може бути союзницею демократичного світу за життя "фюрера". Тому — відродити в Західній Німеччині нацизм, це таке завдання, за яке Москва заплатить чистим золотом.

С. У.

Б. Сивенко

НА ЧОЛОВІЙ СТИЦІ

(До 25-ліття з дня смерті СИМОНА ПЕТЛЮРИ).

Чверть століття тому на брукові Парижу впав від ворожої кулі Симон Васильович Петлюра, який ще за життя став символом воскреслої Нації, уособленням ідеї збудованої в борні Самостійної Держави.

Українська Національна Револуція не відразу знайшла своє власне обличчя і місце в революції народів колишньої Російської Імперії, не відразу з граничною ясністю й виразністю стала на єдинодоцільний, історично-законний шлях безкомпромісової боротьби за власнодержавність. Причин, що зумовили це, було багато; але всі вони укладаються і зводяться до одної: на час вибуху революції 1917-го року підросійська Україна не мала власної провідної верстви, отже не мала хоч скількибудь зформованого національного провідника. Ця верства і цей провід народжувалися і зростали в процесі революції, в самому її вогні. Творилися чуда національного усвідомлення, до українства раз-у-раз призначалися люди, які ще вчора цілком ішли в руслі "общенародного" думання. Але за часом, сказати б, кількісним ростом не міг поспіти, не міг іти впері процес росту якісного, процес кваліфікації провідника. Серед небагатьох чоловіків людей нашого тодішнього провідника, які вміли рости в потрібних темпах, відповідно до щораз твердіших і крутіших поворотів революційної доби, — був Симон Петлюра. Він у числі тих, що не пленталися позаду, в хвості подій, і водночас не відірвалися від реальної дійсності, не давали захопити себе модним ілюзіям "світової революції". І серед цих твердих і разом з тим ентузіастичних одиниць Петлюра вийшов на перше місце.

Постає питання — чому саме він? Адже були у нас тоді люди, які мали за собою великий інтелектуальний доробок, більший і різнобічний стаж національно-громадської і революційної — політичної роботи: Михайло Грушевський, Дмитро Дорошенко, Володимир Винниченко, Микола Порш. Та показалося, що доктрини інколи можуть тримати в політ людей саме дякуючи їм (людям) великому багажеві, в наслідок чого в цих людей загальмовано чуття народного душесу. Життя народу бурхливих днів революції, з його щораз новими (і то негалими!) вимогами вони сприймають через окуляри засвоєних теорій і вносих це з юнацтва доктрин. Натомість революційна доба пред'являє великий попит на людей глибокої інтуїції, глибокого відчуття психологічної душі народу. Саме таким був Петлюра, і це зумовило адекватність його діяльності кожноточасним вимогам Національної Револуції. А це знову забезпечило йому керму провідника, хоч він того не шукав.

Дякуючи своїй глибокій інтуїції, Симон Васильович один з перших збагнув специфіку нашої національної революції, відмінність її завдань від завдань революції народу російського, яка відбувалася одночасно. Бо наша революція — це революція народу державно пригнобленого, в той час як для росіян це була революція народу державно панівного. Звідси завдання нашої революції не обмежувалися соціальним, чи соціально-політичним аспектом, а включали, і то першим планом, завдання національної волі і національно-державного будівництва. Бож як і чим — крім власної державності — можна забезпечити національну волю поневоленої нації?

Річ ясна, що соціальні і національні моменти в революції не виключають один одного, вони діють разом, тісно переплітаються поміж собою. Кожна бо соціальна революція на практиці відбувається в комплексі національних особливостей життя даного народу — як державного, так і позадержавного власної держави. І революція 1917-20-го років народів російського полігала в висуненні нового державно-політичного провідника — на місце старого, дворянсько-бюрократичного провідника, що нездатний уже був надалі забезпечувати справне діяння імперської державної машини, тримати міцно керму панування над різноманітною людністю від фінських озер до Владивостока. Заходила реальна небезпека втратити — за дальшого продовження бездарного царського режиму — призирання від Івана Калита до Олександра III-го спадщину. Та перший претендент на місце здеградованого дворянсько-бюрократичного провідника — ліберальна буржуазія з катедричного партійним на чолі — виявився слабким; не врятувала його й спроба підперти себе модною соціалістичною фразеологією (керенщина). Потрібно було аж інтернаціонально-більшовицького паравану, щоб розбудити маси народів Російської імперії проти себе одурити і улягти владі нових господарів, ренних продовжувачів "соборальної" політики Івана Калита та Івана Лютого.

Ми спинилися на цим трохи довше саме тому, що хочемо, показавши на прикладі минулого, донести до наших читачів одну дуже важливу думку й переконання, а саме: що кожен уряд Москви, який прийшов би по еволюційним упадком більшовицького режиму, якщо він хотітиме бути урядом — спадкоємцем імперії, (а він, безперечно, хотітиме, бо інакше не був би виразником російської провідної верстви і не мав би в ній опору) намагається за всяку ціну зберегти все те, що призначило царі і Йосифа Сталіна, тобто всю "необ'яту" територію з усіма на ній народами, а з Україною в першу чергу. Приймуси його (тобто кожен можливий уряд в Москві) зрегітувати з цього і вбгати в у властиві межі Москвитини можна лише силою. І єдиним надійним — в розумінні доброї волі — нацим спільником у неминучій боротьбі з Москвою є поневолені нині народи: балтійці (естонці, латвії, литовці), білоруси, народи Кавказу тощо. І так було й 1917-20 років. Це нам тепер, з ретроспективної віддалі 30-ти років, зовсім ясно. Та не так ясно було це сучасникам тої доби, мільйонам рядових українців і переважній більшості інтелігенції. Ба, навіть багатьом особам нашого нечисленного тоді провідника, Симона Петлюра, що річ збагнув; більше того: він збагнув; більше того: він збагнув (Продовження на стор. 3-ті)

о. С. Гаюк

ВІД ПРЕСТОЛУ ДО БЕРЕЗИ

5)

Поважного віку, символічний добродій Джус — заможній хуторянин з-під Білозірки, кинув собі зі всього, а найбільше сам з себе, що потрапив в таку прикру ситуацію. Його влучні дотепи викликають щирий сміх у молоді і деякий неспокій у старших.

Наші родини почали нам передавати пакунки з необхідними речами: білизною, харчами тощо. Отримав вже і я повнісінький руksак, мішок та кофта. Це був мені вже виряд на далеку дорогу.

По обіді прибув в подвіря комісаріату автомашинною, якийсь високий ранги поліційний комісар. Його супроводжало кілька поліцистів та кілька осіб цивільних. Зійшовши з авто, він в супроводі свого почоту одразу попрямував до на-

шого хліва. Увійшовши до середини, він не привітався, не обзивався ані словом, а лише згрідливо всіх оглянувши, наказав до одного зі своїх супровідників закликати до канцелярії о. Березовського та урядовця Духовної Консисторії Добротвора. Як потім ми довідалися, після десятихвилинної розмови з ними наказав їх випустити на волю.

Тимчасом мій тато, що був священником також в одному з сіл Крем'янецьких, вже довідався про мій арешт і разом з іншими родичами арештованих стояв перед Комісаріатом, щоб довідатися про нашу долю.

— Пане шановний — запитав мій тато в якогось поліційного серванта, що саме проходило біля зами; сини родичів —

скажіть, будь ласка, що буде з ними? —

Поліцай "гонорово" поглянувши по всіх, не відповів словами, а лише шутливо прихильнувши язиком вказав рукою на свій випертий сухий кадик. Це мало б означати нашу неминучу смерть на шибениці.

Всі зацікавлені, дехто зі слабших жінок аж зойкнув. Хтось зауважив з прокльonom: — "Оце тек потішив, щоб йому повила так було радісно, як зараз усім нам".

Але не стерпів такої відповіді мій тато:

— Ей, пане, помаленьку, не поспішай вішати, бо як Бог не видасть, то сниться не з'ясть".

— Що то ксьондз казав? —

— "Те, що пан почув" —

впала коротка відповідь.

І невдовзі, чим би була скінчилася ця розмова, як би з комісаріату не вийшов інший поліцай з категоричним наказом від головного команданта і від пана старости негайно всім розійтися.

До нашої шопи вкунули ще одного "арештанта" в священичий ярі. Я одразу впізнав свого товариша по школі —

Духовний Семінарії і Варшавський теолог — о. Олексія Дубицького, пароху с. Рахманова з-під Шумська на Крем'яччині.

Побачивши мене, він радісно промовив:

— "Ах, здоров брате! Слава Богу, що хоч ти тут є, бо я як увійшов сюди, то надобре злякався, думаючи, що серед самих бандитів попада, але бачу, що тут і порядні люди є!"

Всі засміялись, бо це було сказано жартом, але щиро і від серця. Ображати нікого і на думку не приходило.

Ми сердечно привіталися. Тимчасом сонце хилилося до долі. На поліційне подвір'я заїхав великий люксовий автомобус. На табличці було вписано — "Катовиці". Так, це вже з далекого Шлеська цим автобусом встигло втекти польське панство далі від фронту. А нас ось повезуть — невідомо куди і невідомо за що?!

Поспішно вбігав "добре мені знайомий" ще з вчора поліцай з цілим оберемком ланцюжків-кайданів. Я пильно, з призором дивлюся на нього, але бачу, що він уникає мого погляду, вдаючи з себе

дуже заклопотаного. Сковують всіх по двох, тобто праву руку одного до лівої руки другого. Так і ставлять по парі. Я з о. Дубицьким були в першій парі.

— "Кожний при спробі втекти, буде застрілений негайно!" — попереджав нас один з сервантів.

Мене хвилювала думка — чи доведеться мені побачити дітей, дружину, батьків та дальшу родину. Через ціле місто Крем'янець до двірця провадити лише одна вулиця, т. зв. Широка. Якщо нас везуть на двірце, міркую я собі, то мусять провезти цілою Широкою, при якій і був дім батьків моїх дружини. Там тепер напевно всі зібратися і також напевно пильнують, куди нас вестимуть.

Я з о. Дубицьким зайняли в автобусі місця біля вікна. Ще в поспіху надаються останні накази старшим конвоїрам. Надаються в'язнями і поліційсько автобусу вїздити з двору Широкою, при якій і був дім батьків моїх дружини. Там тепер напевно всі зібратися і також напевно пильнують, куди нас вестимуть.

В секунді до наших вікон підбігав громадка польського

шумовиння, що по всьому видно від безділля проходжувалася по вулиці та шукала пригоди. Ці люди, побачивши нас, одразу немов казяться. Вони лають нас самою неприємною польською і російською лайкою, троять нам п'ястками, а якійсь поганенький ляшок з тоненьким ципочком в руках підбігав до вікна і намагався штурхнути межі вічти ципочком. Нам доводиться відхилитися, він безліч разів лав на нас і якось так дивно завивав немов справді скажена мислава псина.

Ми відвертаємося від придурковатого патріота аж доки один з поліцаїв, якому вже надокучило це, відтиснув його від вікна.

Автобус врешті рушив і ми мчимо добре знайомою вулицею. Якимсь мимовільно пригадався юні роки, коли то це молодий семінарист разом з іншою життерадісною шкільною молоддю нераз проходився нею. А тепер на цій вулиці повно інших людей, серед яких чийсь половина військових. Минаємо знайомі доми, склепи, вітрини. Рівняємося зі своїм подвір'ям; дядько Нестор, швагер Степан і я пильно

дивились в лица людей, що проходять біля нашого подвір'я. Секунда. Ми проїздимо, нікого не побачивши. Нам робиться сумно, але надія не залишає нас. Хтось з поетів чи філософів справді сказав, що "надія це мати нездолених". І наша надія не завела нас. Приблизно за пів кілометра до двірця, ми зауважили цілу громадку людей, що йшли в тому ж напрямку, що й ми. В три-чотири секунди авто їх надганяє і зрівнюється. Я бачу дороге і рідне обличчя тата, змізероване мило обличчя дружини, капелюшок у вікно вітаю їх і хоч авто промчало скоро — нас всеж помітили. (Продовження буде)

О. Вишнівський, ген. хор. 6. Армії УНР.

ОТАМАН І ОТАМАНІЯ

3)

III
„Отамани“ в армії

За часів „нашої визвольної боротьби на отаманію хорувала також деяка старшина нашої війська, що була, на жаль, на вищих командних становищах і через те спричинилася до більших шкод для нас на нашому протибolshevизькому фронті. Для ілюстрації згадаю кількох найбільш яскравих „отаманів“ у лапках у нашій армії.

Отаман Оскілко

Революційно-визвольні хвилі винесли його на таку височину, яка йому ніколи й не снилася: командував Північної групи Правобережного протибolshevизького фронту, не маючи відповідних до того даних, як це було, наприклад, у славнозвісним отаманом Тютюнником. Завдяки начальницькій його штабу — збіжному генералові ген. штабу Агапієву — Північна група мала деякий успіх.

Почувши про це, ген. Оскілко починає ігнорувати штаб нашої дієвої армії: не виконує наказів і взагалі виявляє сваволлю. За це Головний Отаман у квітні 1919 року усунув його від командування групою й призначив на його місце ген. Зелінського. „Образжений“ і спрагнений влади і слави „отаман“ відповідає на це державним переворотом, а решту як ген. Зелінського так і членів Уряду УНР й проголошуючи себе головним командувачем усіх збройних сил „Наддніпрянської України“. Рівночасно Оскілко стягає з фронту бойові частини для боротьби проти вірного Уряду УНР війська. На фронті його групи повстає замішання. Усе ж військо північної групи не підтримує свого авантюриста-командувача. Переворот було ліквідовано, але фронт завалився.

Оголошений 30-го квітня 1919 року поза законом, Оскілко рятуються втечею до Польщі, де знаходить притулок, захист і опіку та розпочинає стилу співпрацю з поляками на користь останніх. Через кілька років, за такого роду угодовство, Українська Військова Організація (підпільна) видає на нього вирок смерті і вирок цей виконує: колишній коман-

дувач Північною групою, через отаманію та викликаний нею наслідки, гине ганебною смертю зрадника.

Отаман Волох

Був це типовий „батько-отаман“. Рівнож і він вплив на широку воду завдяки національному українському зриву. З фаху не військовий, був добрим організатором, але надався більш на революційного діяча-демагога ніж на старшину. Разом з Симоном Петлюрою здобував київський арсенал, що його були захопили бolsheviki за часів Центральної Ради і тим забезпечив собі на довгий час довіря і прихильність пізнішого Головного Отамана, на його і загальнонаше, як виявилось пізніше, нещастя. Завдяки цьому, деяка судила Волохові бути командиром полку „Червоних Гайдамаків“ (козаків мали шліки червоного кольору). Часово займав навіть вище становище в Запорізькому Корпусі.

Це він — Волох — одіграв головну й найогиднішу роль в усуненні полковника Болбочана — фахового і збіжного старшину та безперечно українського патріота — зі становища командира Запорізької дивізії. Як відомо, полк. Болбочан вдавляв боротьбою проти червоних москалів і здобував Полтаву на початку всенародного повстання проти біло-московського панування в Україні та проголошення федерації України з Росією за часів гетьмана Скоропадського.

У березні 1919 року, Волох, будучи в той час командиром запоріжців у складі Південної групи, коли бolshevизький прорив витворив був критичну ситуацію для тих військ, захоплює владу в групі, оголошує перехід на радянську платформу й розпочинає мирні переговори з бolshevиками.

Вигравши на часі, бolsheviki зненацька нападають на південну групу й розбивають її. Тій решті групи, що залишилася після бою, вдається переправитися через Дністер, на сусідню територію й тим себе врятувати. Волох в складі тих, що врятувалися, але він уже не самозваний командувач групою, але, як і раніше, тільки командир гайдамаків. На жаль, ця авантюра і спри-

БОРИС МАКСИМОВИЧ
В НЬО ЙОРКУ

З новою нашою еміграцією приплило на цей бік океану багато цінних мистецьких сил. С між ними „вибрані з вибраних“. Один з них піаніст — мистець Борис Максимович.

Уродженець і вихованець Києва, почав свою концертну кар'єру дуже рано ще 8-літнім хлопцем. Його визначний талант і витривалість та цілеспрямованість вели до щораз нових досягнень. До його видатних успіхів належало м. ін. перше виконання з оркестром фортепіанового концерту українського композитора Віктора Косенка. Правда, в підсвіткових умовах його можливості як українського мистця були доволі обмежені. Його заставляли часто до інших, не раз канцелярських робіт і не давали змоги сконцентрувати-

Український піаніст Борис Максимович, якого дебют в Нью Йорку відбувся 23 травня ц. р. в Тавні Гол.

чинені нею страти проходять йому безкарно.

Але, як кажуть, „горбатого випростас могила“. У найбільш критичний для нашої армії час, коли вона, здезяткована тифом, зле одягнута й обута, майже, без вираду, була опинилася стиснутою в т. зв. „трикутнику смерті“ (листопад і початок грудня 1919 р.), маючи проти себе червону й білу російські армії та польське військо, Волох намагався силою змусити Зверхника наших збройних сил, Головного Отамана Симона Петлюру, до переходу на бolshevизький бік.

Загрозений арештом і карою, Волох у підступний спосіб, захоплює вночі державну касу і з відділом, силою в кілька сот гайдамаків, переходить на бolshevизький бік, де й закінчує марно своє життя, так як це звичайно в „совєтському раю бувас: „мурин зробив своє мурин мусить умерти...“

(Продовження буде)

НА ЧОЛОВІЙ СТИЙЦІ

(Продовження зі стор. 2-гої)

Петлюра на це пішов. Хоч як було боляче, а мусів поступитися часткою, щоб могли рятівність Симона Петлюри в добі революції спрямована в однім напрямі: насамперед — визвольна боротьба проти Москви.

Саме з такого шандтпункту треба підходити до Варшавського договору Петлюри з Пилсудським 1920 р. Як ніхто інший, Петлюра розумів різницю в масштабах розгону імперіалізму польського й імперіалізму московського, різницю, зумовлену неоднаковою міццю й обсягом бази, підкладу. Річ ясна, що звідси впливав і неоднаковий масштаб загрози для нас імперіалізму першого і другого. Петлюра бачив біологічну слабкість поляків супроти вдвоє переважачого їх кількості українського народу і звідси правильно висноував меншу небезпеку для нас часових поступок полякам — якщо такою ціною була надія уможливити продовження боротьби проти більш небезпечного ворога — Москви.

Нещастям боротьби нашої молоді держави було те, що вона не мала бодяй невеликого куска території, хоч трохи захищеного природно — географічно (море, більші гірські хребти) чи протегованого якоюсь чужою потугою в її власному інтересі, — словом, не мала своєї „Формози“ (говорячи політично актуальною мовою наших днів), де наш уряд і армія могли б хоч на короткий час відпочити і переорганізувати свої сили. Тож кінце потрібно було в цих умовах виключити західний, протипольський фронт — і

Петлюра на це пішов. Хоч як було боляче, а мусів поступитися часткою, щоб могли рятівність Симона Петлюри в добі революції спрямована в однім напрямі: насамперед — визвольна боротьба проти Москви. Саме з такого шандтпункту треба підходити до Варшавського договору Петлюри з Пилсудським 1920 р. Як ніхто інший, Петлюра розумів різницю в масштабах розгону імперіалізму польського й імперіалізму московського, різницю, зумовлену неоднаковою міццю й обсягом бази, підкладу. Річ ясна, що звідси впливав і неоднаковий масштаб загрози для нас імперіалізму першого і другого. Петлюра бачив біологічну слабкість поляків супроти вдвоє переважачого їх кількості українського народу і звідси правильно висноував меншу небезпеку для нас часових поступок полякам — якщо такою ціною була надія уможливити продовження боротьби проти більш небезпечного ворога — Москви. Нещастям боротьби нашої молоді держави було те, що вона не мала бодяй невеликого куска території, хоч трохи захищеного природно — географічно (море, більші гірські хребти) чи протегованого якоюсь чужою потугою в її власному інтересі, — словом, не мала своєї „Формози“ (говорячи політично актуальною мовою наших днів), де наш уряд і армія могли б хоч на короткий час відпочити і переорганізувати свої сили. Тож кінце потрібно було в цих умовах виключити західний, протипольський фронт — і

3 ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

СЕНІТ ПОЛ. Мін.
Шевченківські дні

Дня 1 квітня ц. р. в Аудиторії УМСА відбулася урочиста академія присвячена 137-й річниці народження Тараса Г. Шевченка.

У цій академії взяли участь майже усі члени двох українських парадій міста Мінеаполіс, американські гості і гості польського і білоруського походження.

До цієї академії дбайливо готувалися та пару разів переставляли реченьці її виступу. Диригент Серафимович підготував до виступу з'єднаний хор Підготувалися солісти і декламатори. Була думка видати нарис про Шевченка окремою брошурою англійською мовою. Хоча ця думка не довелася здійснитися, проте підготовлений рукопис для цієї мети використала редакція американської газети „Pioneer Press“ і дня 21 березня помістила свою інформаційну замітку, що Шевченківські дні у Ст. Пол будуть відсвятковані 31 березня та подано стисло про Шевченка як найбільшого українського поета і борця за волю.

Хор ще до виступу академії уже добре виступав на вечорі мистецької, самодіяльності в Інтернаціональному Інституті.

Особливу увагу звернула на себе наша солістка скрипачка пані Луцки, котра удостоїлася того, що Інститут рекомендував їй до помічі американську піаністку, що супроводила її виступ на Шевченківській Академії. Ця сама піаністка акомпанувала і молодому баритону Ростиславу Серафимовичеві.

Великою прикрасою вечора-концерту в честь Шевченка був виступ нашої відомої артистки пані Бенцаль-Карпак Олени. Вона з надзвичайним настроєм проспівала три

Перші концерти в Америці відразу підтвердили добуте Максимовичем ім'я великого мистця. Бо тільки великому мистцеві дано зробити інструмент — фортепіан зрозумілим і доступним для найкращих кол слухачів. І тільки справді великому мистцеві дано увести в захоплення усіх без винятків, навіть дуже вибраних слухачів, що підкреслює вже й в американських фахових рецензіях, які були ентузіастичні, і про що вже були згадки в „Свободі“.

Ньюйорський дебют Бориса Максимовича відбувся 23 травня ц. р. в Тавні Гол. Перед нашим піаністом відкриваються нові широкі можливості. Та в його зусиллі для їх досягнення він повинен віддати увагу і теплоту свого рідного українського оточення. Ми певні, що так і станеться.

пісні до слів Шевченка з музикою трьох українських композиторів.

Вершину декламаторського мистецтва продемонструвала на вечорі пані Гришак. Вона декламувала „Кавказ“ і своєю декламацією до слів зворушила і американку (польського походження), котра обняла декламаторку як свою сестру і гра-тулювала її. Зворушили її геніальні Шевченкові слова співчуття для усіх поневолених народів, що боряться за волю.

Назавгад, усі учасники Шевченківської Святи були прекрасно підготовані: — п. Байбак спромігся опрацювати дуже змістовний реферат, що охопив усе глибоко творчість Шевченка. Як публіка із задоволенням виходила із зали, вона також мала певну насолоду із загального мистецького оформлення сцени, в якому допоміг проф. Анастасівський.

В організації академії заслуговують на подяку дуже багато осіб, але, вони цього не вимагають, а відносяться успіхом величчю вечора, присвяченого велетню українського духа.

Михайло Бабій
голова Організаційного Комітету

КОРПУС МОРСЬКІ ПІХОТИ
З 400,000 ВОЯКІВ

Вашингтон. — Сенатська комісія збройної служби ухвалила устійити кількість воєнків у корпусі морської піхоти („маринарів“) на 400,000, отже здвоїти теперішнє число, а теж і дати цьому корпусові більший голос у спільнім генеральнім штабі збройних сил. Голова морських операцій, адмірал Форрест П. Шерман, повідомив комісію, що програма розбудови морської флотії буде виконана раніше ніж буде пляноване, а саме, що замість у червні 1952 р., ці кораблі будуть побудовані за кілька місяців. Програма вимагає побудови 12 великих літаконосців, 15 менших, трьох востних кораблів, 19 кружляків, 250 нищителів, і 10 підводних лодок. Крім того намічена ще перебудова резервних кораблів.

● За шість днів списано 200,000 слів в протоколах з переслухання секретаря оборони Джорджа К. Маршалла. Ген. Доглес МекАртур „наговорив“ до протоколу 174,000

УВАГА! НЬО ЙОРК І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

В СУБОТУ, 19. ТРАВНЯ (MAY), год. 7 ввечорі
В НЕДІЛЮ, 3. ЧЕРВНЯ (JUNE), год. 2:30 попол.

в залі Літературно-Мистецького Клубу в Нью Йорку
149 — 2nd Ave. (між 9—10 вул.)

— відбудуться: —

ДВА КОНЦЕРТИ УЧНІВ

студії

РОМАНА САВИЦЬКОГО

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК в ЗДА

В НЕДІЛЮ, 20. ТРАВНЯ (MAY), в 3-ій ГОД. ДНЯ
в приміщенні Літературно-Мистецького Клубу,
149 Друга Євеноу, Нью Йорк

— відбудуться: —

ВІДКРИТА НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ УВАН в ЗДА.

Професор д-р Я. Станкевич прочитає доповідь:
„ВЗАЄМИНИ УКРАЇНИ І БІЛОРУСІ В ІСТОРИЧНОМУ РОЗВИТКУ“

ПЛАСТИНКИ — РЕКОРДИ

НАЙБІЛЬШИЙ ОКЛАД

HANUSEY MUSIC COMPANY

Market 7-3093.

724-Poplar St., Philadelphia 23, Pa.

Пишіть про безплатний каталог.

РАДА ЛІГІ
Української Католицької Молоді
стейту Коннетикат
—:—: ВИСТАВИТЬ —:—:
ОПЕРУ АРТЕМОВСЬКОГОЗАПОРОЖЕЦЬ
ЗА ДУНАЄМ

Klein Memorial Auditorium

910 Fairfield Avenue
BRIDGEPORT, CONN.

суботу, 16-го червня 1951
год. 7:30 ввечорі.

В 25-у РІЧНИЦЮ ТРАГІЧНОЇ СМЕРТІ ГОЛОВИ ДИРЕКТОРИ УНР І ГОЛОВНОГО ОТАМАНА
УКРАЇНСЬКОГО ВІЙСЬКА

СВ. П. СИМОНА ПЕТЛЮРИ

УКРАЇНСЬКЕ ГРОМАДЯНСТВО НЬОАРКУ І ОКОЛИЦІ

—: улаштує: —

Святочну Академію

В НЕДІЛЮ, 27. ТРАВНЯ 1951 РОКУ

в год. 12:30 п. п. ПАНАХИДІ за душу св. п. Симона Петлюри
в греко-катол. і правосл. церквах, а ввечорі в год. 7-мій
В УКРАЇНСЬКІЙ ЦЕНТРАЛІ, 180 ВІЛЛІАМ СТР.
з такою ПРОГРАМОЮ:

- а) „The Star-Spangled Banner“ — Harm. Parker-Кошиця
- б) „Живи Україно“ — слова О. Олеса, муз. Гайворонського
- в) „Засяло сонце золоте“ — Пилипенко-Недільський
у виконавстві хору „Богині“ під дириг. проф. Т. Касюкова.
2. Святочні промови:
 - а) в українській мові — полк. С. Глушко
 - б) в англійській мові — адв. І. Романюшин
 3. а) „Думка“ — муз. Степанова
 - б) „Ой вербо, вербо“ — муз. Людкевича
3. „На смерть Петлюри“, декламация — арт. драм. Я. Романюшин
4. „Пісня“, муз. Гнатюшина — сольсисти оп. арт. Г. Зятік
5. Терчини, часті VI, декламация — арт. драм. І. Конюсевич
6. Арія Остапа з опери „Тарас Бульба“ — муз. Лисенка
7. Пісня отамана Івана Сірка з пісень „Про що тирса шелестіла“ — муз. Стеценка
8. а) „Ой Морозе, Морозенку“ — сольсисти оп. арт. М. Чалия
- б) Визанка стрілецьких пісень — виконав. хор „Трембіта“ під дириг. М. Добаша.
Фортепіановий супровід обняла п. ШУМЕЙКО.
15 ХВИЛИННА ПЕРЕРА.
9. „В КАРПАТСЬКИХ ЛІСАХ“ — есеїстка з життя УПА на тлі визвольних змагань 1917—1920 рр. в постановці арт. драм. Ю. Кононіна.

Вступ \$1. — Чистий дохід призначений на „Постійний фонд Симона Петлюри“. Вилети можна набути раніше в Українській Централі в год. 7—8 ввечорі, а в дні Академії від год. 5. ввечорі при касі.

ОЛЕКСАНДРА ОЛЕКСІВНА СПЕРАНСЬКА-РИБАЧУК
по матері фон ОСТЕН-САКЕН

НАША НАЙДОРОЖЧА І НАПУКОХАНША ДРУЖИНА І МАМЦЯ

Учасник збройних визвольних змагань; Воїн-Лицар бойових Ордерів Хреста Симона Петлюри з мечем і Хреста Української Галицької Армії; Почесної відзнаки Українського Червоного Хреста, після довгої й тяжкої недуги, висповідавшись і прийнявши Св. Тайни, упокоїлась в Бозі 16-го травня 1951 року в годині 8:10 ранку, в Нью Йорку.

Цією сумною вісткою ділимося з українським Громадянством для добра якого працювала Покійниця.

Приблито невимовним горем — ЧОЛОВІК, ОЛІА І ОКСАНКА.

Про день похорону буде оповіщено в наступному числі.

(Докінчення буде).

РОЗШУКИ

Пошукую когось з РОДИНИ або ЗНАЙОМИХ зі села Германівки, пов. Тернопіль, Північ.

СТЕФАН КОСТЕЦЬКИЙ
або І. НЕДОУГО
188 Eagle St., Brooklyn, N. Y.

Книжки-Журнали-Картки

УВАГА!

Українська Книгарня „ГОВЕРЛЯ“ в Нью-Йорку має на складі й продає: Книжки, журнали, часописи; різні картки - побажання; музичні листи, портрети й образи; вишивки; вишивки й канцелярські прилади!

Понадто: Великий вибір театральних бібліотек; Казки для дітей і Читайки: 1, 2, 3, 4 кл. Повість для Молод. Укр. пластики (рекорди); наукову і політичну літературу в укр. і англійській мовах та інші рідкості! Заходьте, або пишіть:

„HOWERLA“
Ukrainian Book Store & Varieties
41 East 7th Street, New York City.

ЗМІНИ АДРЕСИ ПОДАЄ
АДВОКАТ
WILLIAM KUZMA
23 Norman Road, Newark 6, N. J.
Телефон: ESsex 2-6636.

МАШИНКИ
Переробляють
до
ПИСАННЯ
англійської, ціна \$25.00. Маємо також нові і перероблені українські машинки. Рухомі машини. Орієнтовні ціни. Потрібно аґентів.
ALL LANGUAGES TYPEWRITER COMPANY
119 W. 23rd St. (6-7 Ave.)
New York, N. Y.
Phone: CHelsea 3-8086

БЕЗПЛАТНА ПРОБА
на ревматичні болі
АРТРИТИЧНІ
Коли ви ніколи не жували ліку
випадку RUSSE TABS на ці не-
звичайні м'язові недомогання й
болі, пов'язані з ревматизмом і ва-
пнянням, або з нервовим за-
паленням, то чому не спробувати
пого „RUSSE TABS“ на ваші болі?
Пого, жвавою тиснє людей
вродило 25 років.
БЕЗПЛАТНО ДЛЯ ЧИТАЧІВ
НАШОЇ ГАЗЕТИ
Запрошуємо Вас випробувати йо-
го без ніяких коштів. Дозвольте,
щоб ми вислали Вам пакунок по-
вної величини. ЗАЖИВАЙТЕ БЕЗ-
ПЛАТНО 24 ТАБЛІТКИ. Коли не
будете повністю ліквовані —
часовою — позбавимо, зверніть
нам решту й не будемо нам винні
нічого. Така проба не буде ко-
штувати Вас ні одного цента. НЕ
ВИСИЛАЙТЕ ГРОШЕЙ. Пишіть
листе гетько Ваше ім'я й адресу
до: RUSSE PRODUCTS COMPANY,
Dept. O-5,
2708 Farwell Ave., Chicago 45, Ill.

НАЙЛУЧШУ
Українську або американ-
ську машинку до писання
Історичне, і найдешев-
ше зараз можете набути в
СУРМА.
Пишіть по
інформації.
SURMA
11 East, 7th St.
New York 3,
N. Y.

Michael Turansky
MANUFACTURING FURRIER
REPAIRING • REMODELING • STORAGE
115 WEST 30th STREET
L.Ongacre 5-6670 New York 1, N. Y.

ШИФКАРТИ
ПРОДАЄМО НА ВСІ КОРАБЛІ.
ГРОШІ посилаємо до всіх країн і виплачуємо на остан-
ній пошті.
АФІДЕВИТИ, петити та інші потрібні документи на спро-
вадження кривих і знайомих до Америки зі скит-
альцями та інших країн.
ПРОДАЄМО дома та всякого роду бізнесу.
У всіх справах звертайтеся до звісного
НОТАРІАЛЬНОГО БЮРА.
S. KOWBASNIUK
277 EAST 10th ST., (Near Ave. A.) NEW YORK 3, N. Y.

НА ПРОДАЖ В АСТОРІ, ЛОНГ АПЛЕНД.
3-фамільний мурований дім, один апартамент 5 кімнат, а 2
апартаменти по 6 кімнат, оліїне огрівання, гараж на 3 автомобілі,
ціна \$18,500.
7-фамільний мурований дім, по чотири кімнати на родину, лота
32x77, річний рент \$3,708, ціна \$22,000, готівки потрібно \$8,000.
17-фамільний мурований дім, мармурові сходи, вузьке огріван-
ня, по 3 кімнати на родину, ціна \$45,000, готівки потрібно \$17,000. До-
ми ці пологіє близько станції субурбан, української церкви і скелі.
Потрібно двох людей (бездітних) до зарплати 17-фамільного до-
му, чоловік може йти до праці, роботи мало, бо є оліїне огріван-
ня і інженерейтор. Платня 3 гарні кімнати і 20 доларів в місяць.
Ми аскуруємо від вогню, випадків; автомобілі, дамські футра
від отпю і крадіжки, бізнесові урядження, і тим подібне; випносною
апликації на горожанські папери. В наших бюро адвокат говорить
по-українськи. — По інформації дотично доміа, аскурації чи в
яких інших справах, зайдіть до бюро:

MICHAEL GALLAN and SON,
REAL ESTATE & GENERAL INSURANCE
31-13 — 30th Avenue (Grand Ave. Sta.), Astoria, L. I.
RAvenswood 8-8120

Спортові Вісті

У.А.С.Т. — ВАРШАВА

В неділю, 20. травня, футболісти
У.А.С.Т. виступають до змагань з
польською командою С.К. Варшава
на грині Праги — Ганте Поїнт Стен-
дям біля 163 вулиці на Сході
Бронксу.

Можна сподіватись, що провід
побас про найкращий склад нашої
команди до цих рихальних та пре-
стижових змагань. Ця зустріч, ко-
ли не числится запротестованого ви-
суду гри з Петерсоном Доверс, по-
винно У.А.С.Т. вирішити у свою ко-
ристь, якщо хочемо ще в цьому се-
зоні бачити українців мистецем На-
ціональної Ліги. Про традиційність
нашої перемоги вже й не згадує.
Побачимо на змаганнях.

В. С.

У.А.С.Т. ГРАТИМЕ В ТОРОНТО

Провід У.А.С.Т.-на плясє про-
гулку футболістів та відбаванка-
рів до Торонто на неділю 17. або
24. червня (дні вільні від розгри-
вок за чашу Національної Ліги), та
змагання з тамонним С.Т.-вом Ук-
раїна. Це буде вже друга з черги
міжнародна зустріч наших футбо-
лістів.

Професійні оголошення

Д-р М. МАЙЗЕЛ
лікує гострі й застарілі недуги муж-
ч. і жінок, шкірні, загальне ослаб-
лення, нерви й міхури, ревматизм,
переводить аналізи крові й сечі.
Ціна \$3.00.

107 E. 17th St., NEW YORK CITY
коло 4-тої Еммані і Юніон Сквер.
Години: Щодня 10-11, сполудня 1-
4-7. У неділю 11 ранку до 1 попол.

Dr. S. CHERNOFF
223 — 2nd Ave., (Cor. 14th St.) N.Y.C.
Tel. GRamercy 7-7697

Острій й довготривалий недуг чоловіків
і жінок. Шкірні. X-Ray. Роздуть
жиз лікуємо без операції. Переводи-
мо аналізи крові для супружних
дозволів. — Офісові години: Щод-
ня від 10 ранку до 6:45 вечорі.
В неділю від 11 до 1. попол.
Екзамінація \$3.00.

Dr. Med. R. TYLBOR
59 East 3rd St. (Kolo 2nd Ave.) N.Y.C.
Tel. GRamercy 5-3993
Внутрішні недуги. Fluoroscory. X-ray
Electrocardiography. Analysis. Переводи-
мо аналізи крові для супружних
дозволів.
Офісові години: щодня 1-3 і 5-8 р.м.
В неділю від 10-2 попол.

ДЛЯ ВИМАГАЮЧИХ ПАНЬ

PROC BEAUTY SALON
УКРАЇНСЬКИЙ
САЛОН КРАСИ
Досвідчені спеціалісти трива-
льну ондуляцію
УКЛАДАННЯ ФРИЗУР
ЗАЧЕСОК
Експерти зі своїми чарівними
руками кожного часу Вам
до послуги.
Над усім особисто доглядає
сам власник
JOHN PROC
166 Second Ave., N. Y. C.
AL. 4-8675 Near 11th Street

ПРОЦ БІАУТІ СЕЛОН
УКРАЇНСЬКИЙ
САЛОН КРАСИ
Досвідчені спеціалісти трива-
льну ондуляцію
УКЛАДАННЯ ФРИЗУР
ЗАЧЕСОК
Експерти зі своїми чарівними
руками кожного часу Вам
до послуги.
Над усім особисто доглядає
сам власник
JOHN PROC
166 Second Ave., N. Y. C.
AL. 4-8675 Near 11th Street

ОСТАННЯ МОВНА ДИСКУ-
СІЯ В СССР

На цю тему вийшло до-
повіді проф. П. Ковалів в су-
боту, дня 19 равня, в год. 5.30
вечером в приміщенні НТШ, 50
Чорч ст., кімната 252, Нью
Йорк, Н. Й.

лістів, та перша того роду у від-
баванні.

У.А.С.Т., так як і минулого ро-
ку, радо вітатиме участь круга
симпатиків у цьому видді, та за-
прошує всіх зацікавлених голо-
ситись по точні інформації до го-
лови Т-ва й Скоробогатого, при
99. Ст. Маркс Плейс, або телефо-
ном на Греммері 5-5543.

У.А.С.Т. — С.К. Петерсон Доверс.
Нью-Йорк, 22. квітня У.А.С.Т. має
за собою ще одні змагання і нева-
жно на грині. Противником нашої
одинадцятки були гарячкові іта-
лійці С.К.-у Петерсон Доверс, які
почувались на своєму грині більш
як господарями.

Дуже тепло прийняли нашу
команду представники українців Пе-
терсону китицею квітів, але це ні-
як не допомогло українським зма-
ганням почуватись безпечно на не-
прийнятному чужому грині. Вей на-
ші змагання грали нервово. Це мож-
но було найбільш яро завважити в
загравних ліній нападу, де змаган-
ня прямо билися зустрічей з проти-
вником при м'ячі, бо господарі за-
стосували тактику гри „на кістки“,
відкладючи зовсім на другий план
слідкування за м'ячем.

При цій хаотичній грі вдається
однак швидко італійцям балагани-
ми нападами досить несподівано,
та не без вини воротаря У.А.С.Т.,
добути провадження у першій пів-
рині, та підвищити вислід такі в
перших хвилинах другої.

Звичайно дуже зриваюваний та
рішучий суддя п. Шмідт не вия-
вив охоти, чи може й не відважу-
вався, панувати над грою. Вже спо-
чатку змагань трапляється випа-
док нападу змагання Петерсону з
п'ястками на нашого лунника, од-
нак суддя не карав винуватця од-
ноко заслуженим рішенням викло-
чення з гри.

Коли в 60-й хвилині повторю-
ється напад на другого нашого зма-
гання, вже ніщо не є силі одержати
змагання та симпатиків Петерсону
від розправи на п'ястку. У.А.С.Т.
не без пригроз покидає грині, а
провідник команди відмовляється
продовжувати змагання. На грині
та околищі ще до довго після цього
небезпечно києбудь проявляють
симпатії до клубу гостей.

Команді У.А.С.Т. та її симпати-
кам вдається тільки завдяки опції
поліції добитись до своїх автобусів
та розпакуватись із негостинними
представниками „вулиці“ Петер-
сону.

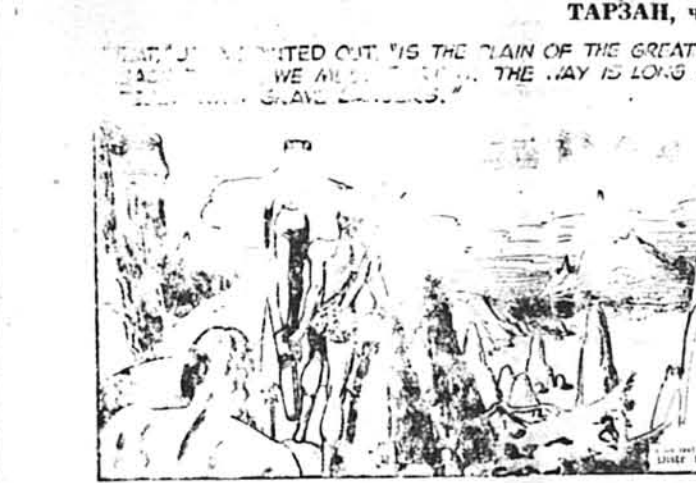
Провід Т-ва склав у ланці суддів
Національної Ліги протест.

Верху до уваги експортної умо-
вини цих змагань, важко оцінюва-
ти гру поодиноких змагань У.А.С.Т.-
у, що виступило в складі: Дре-
ницький, Палів, Шмідт, Ланчак,
Гарасим, Серант, Панкевич, (Лю-
так), Арият, Павлюк, Голова, Лю-
так, (Чайківський). Це були остан-
ні змагання перед відходом до ар-
мії для молодого талановитого фут-
боліста Павлюка, який заслуговав
на щирі побажання добитись таких
успіхів у військовому однострі, які
оскитує він заступаючи краси укра-
їнського клубу.

INVEST IN U.S. SAVINGS BONDS
OPPORTUNITY DRIVE

УКРАЇНСЬКЕ
ПЕРЕВОЗОВЕ БЮРО
В. Е. Богачевський. Tel. OR. 3-2484
208 E. 6th ST., NEW YORK 3, N. Y.
Перевіз меблів, багажу і різних речей.

УКРАЇНСЬКА КРАМНИЦЯ ВЗУТТЯ
„ГОВЕРЛЯ“ („HOWERLA SHOES“)
203 Springfield Ave. (Біля Prince St.), NEWARK, N. J.
Продаж мужької і жіночої та дитячої обуви із знамих аме-
риканських фірм взуття (nationally advertised brands), різних шкіряних
виробів, жіночих торбичок, рукавичок, панчіх та шарпеток.

„А оце рівнина великих гіо-
рів“ — сказала Яна. — „Щоб
дійти до Зораму, нам треба її о-
бійти кругом. Шлях довгий і
повний поважних небезпек.
Вони їли й спали багато ра-
зів підчас повільної й небез-
печної дороги вниз; аж вкін-
ці...
... вони опинилися на краю
великої рівнини гіорів, або, як
їх називала Яна, „Стан гіора“.

Олександра Олексівна СПЕРАНСЬКА-РИБАЧУК

по матері фон ОСТЕН-САКЕН

Член основних Об'єднання бунів Українців в Америці; Войн-Лицар збройних визвольних зма-
гань і бойових ордерів ХРЕСТА СИМОНА ПЕТЛЮРИ з мечем і ХРЕСТА УКРАЇНСЬКОЇ ГАЛИЦЬ-
КОЇ АРМІЇ; Почесної відзнаки Українського Червоного Хреста, — після довгої й тяжкої недуги упо-
коїлась в Богі 16. травня 1951 року, в годині 8:10 рано в Нью-Йорку.

Веселоща Служба Божа при гробі Покійної відбудеться в погребовому заведенні Петра Яреми на
7-й ауд. в п'ятницю, 18. травня 1951 року в годині 6-й веч. Після Веселощі буде відслужена Панахида.

В суботу, 19. травня, в годині 9-й рано Тіліні Останки Покійної будуть перенесені з погребового
заведення до Української Православної Церкви на 14 вулиці схід ч. 334, де буде відслужена Архи-
єрейська Літургія і Отпівання, після чого наступить випровадження Покійної на цвинтар в Брукліні
— „Олівна Гора“.

Для віддання останньої пошани заслуженій громадянці, запрошуємо вілних від праці Товаришів
Зброї і Українське Громадство.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Місячні
збори Бр. св. Юрія, від 239, відбу-
дуться в суботу, 19. травня, в год.
6:30 вечорі. Просимо всіх членів
прийти на збори. — Уряд.

САВТПОРТ, КОНН. — Тов. ім.
Т. Шевченка, від 22, подас до ві-
дома всім членам, а головню новим
членам-имігрантам, що місячний ми-
сячний відбудеться в неділю, 20. трав-
ня, точно в год. 5:15 пополудні, в
гали З. Н. Дому, 279 King Highway
Бест. Проситесь всіх прийти на час і
поплатити свої місячні вкладки та і
поплатити всі справи, які будуть
на порядку дня. — За уряд: Ф. Гу-
вера, предс.; М. Сендак, кас.; П.
Дудко, секр.

ПЛЕЙНФІЛД, П. ДЖ. — Місячні
збори Тов. ім. Івані Франка, від
372, відбудуться в суботу, 19. трав-
ня, в год. 7:30 вечорі, в селі Veterans
War, 216 Washington Ave. Чиселна
привність членів побажана. За
управу: Д. Геча, предс.; Реновель,
скарб.; Ярема, секр.; Ю. Ломинин,
рек. секр.

ХВОРИ НА ШЛУОК

ЗНАЙДУТЬ ПОЛЕКШУ В ПОЗНА-
КАХ ХВОРОБИ, ЩО ПОВСТАЄ
НАСЛІДОК НАДМІРНОЇ КИСЛО-
ТНОСТІ (HYPERACIDITY)

ЗЛАГДНЕННЯ ТЕРПІНІ — ЗА-
МІТНИЙ ЗАСІБ ПРОТИ НАДМІР-
НОЇ КИСЛОТНОСТІ

Нові надії на виключення від
надмірної кислотності, жажливо ра-
зичих запалень шлунка, добувають-
ся сьогодні в новому лікарстві, що
має силу обмежити надмірність ки-
слотності. Це нове лікарство, захи-
вачі якого підтверджують подиву-
гідні наслідки, називається
SUBTANIL і воно приносить полек-
шу майже безпосередньо після того,
як дистанється до шлунка. Воно
діляє як магнет, абсорбуючи та не-
втралізуючи надмірну кислотність.
Чоловіки і жінки, які раніше хо-
рили на ці симптоми недуги, відчува-
ють жажливі болі в наслідок газів,
згаги, бльовання та інших познач
надмірної кислотності, підтвердують
тепер помітну полекшу після
уживання SUBTANIL. Лікарство
продається з точною гарантією зно-
роту грошей.

Через спеціальну офіртуру, читачі
цього часопису можуть дістати
SUBTANIL по знижений ціні. Треба
лише вислати це повідомлення до
SUM LAR CO., Dept. A-364, 2700
CHURCH AVE., BROOKLYN 26, N. Y.
і дистанте дні \$3 папки за \$5, отже
\$1 знижка як звичайна ціна. Не по-
силайте жадних грошей. Заплатити
почтареві при відборі.

Імя _____
Адреса _____
Місто _____ Стейт _____

НОВІ
КАПЕЛЮХИ

СОЛОМ'ЯНІ
від \$1.75 вгору,
з ПАНАМИ від \$3.25
вгору,
як рівнож легкі літні
ФІЛЬЦОВІ капелюхи
по приступних цінах.
Відновляємо куплені
у нас капелюхи.

ПРОДАЄМО ШОВКОВІ КРАВАТКИ, ПАСИ
І ШЕЛКИ.

(Говоримо по українськи)
DUNLEY HAT SHOP
14 SAINT MARK'S PLACE, NEW YORK CITY
(Між 2-ого і 3-ого Еммані) — Телефон: GR 5-3733.
Відкрито в п'ятницю до 9-ої, суботу до 10-ої год. вечорі.

ТАРЗАН, ч. 2594. Нова приго да перед ними

„А оце рівнина великих гіо-
рів“ — сказала Яна. — „Щоб
дійти до Зораму, нам треба її о-
бійти кругом. Шлях довгий і
повний поважних небезпек.
Вони їли й спали багато ра-
зів підчас повільної й небез-
печної дороги вниз; аж вкін-
ці...
... вони опинилися на краю
великої рівнини гіорів, або, як
їх називала Яна, „Стан гіора“.

ТЕПЕР ПОРА
ЗАПИСАТИСЯ НА КУРСИ
САМОХОДОВИХ МЕХАНІКІВ
І КУРСИ ІЗДІ.

GR. 7-8951

КУРСИ МЕХАНІКИ
КУРСИ ІЗДІ АВТАМІ

Постарасмося для Вас про екзамен
Лайсенсу. Намі учні дистанють
диплома. Помагаємо в одержан-
ні праці. Інструкції в українській
і англійській мовах. КУРСИ
ДЕННІ, ВЕ-ПРНІ І НЕДІЛЬНІ
Інструктори фахівці. Зал. в 1916.

L. TYCHNIEWICZ, директор
Metropolitan Auto School
155 — 2nd Ave., біля 10th St.
NEW YORK CITY

3. БЕРЕЗОВСКИ

УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ
УПРАВЛІТЕЛЬ
BERRY FUNERAL HOME, Inc.
525 East 6th Street,
New York 9, N. Y.
Phone ALgonquin 4-7448

(і всі в модерніз. обста-
новці)

Періодична обслуга в усіх ви-
тормогах без різниці національ-
ності.

ІВАН БРОЩАЄ, потар

Lytwyn & Lytwyn
UKRAINIAN
FUNERAL DIRECTORS
Обслуга Шпирі і Чесна

Our Services Are Available Anywhere
in New Jersey

801 SPRINGFIELD AVENUE
NEWARK, NEW JERSEY
ESsex 5-5555

ІВАН БУНЬКО

УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ

аржає погребам по \$150
іні там низькі ціни
КОМУТА ЧЕСНА І НАРКРАША

JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
137 E. 5th ST., NEW YORK CITY
Dignified funerals as low as \$150
Telephone: GRamercy 7-7661

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ

Занимається похоронами
в BRONX, BROOKLYN, NEW
YORK І ОКОЛИЦЯХ
129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2568

ПРОТОКОЛ

3 Наряд Річного Засідання Головного Уряду У. Н. Союзу, що відбулося в днях 19-го до 22-го березня 1951 року, в готелі Статтлер, Нью Йорк, Н. Й.

4)

(Продовження)

Звіт Гол. Контрольора В. Носсара

Місто-Вінніпег, в якому я живу, вважається найбільшим центром чотирьох західних провінцій в Канаді, в якій живе вище 1/4 мільйона українців, розміщених в просторі — 1,500 миль між провінцією Онтаріо та Тихим океаном. З них в більших містах живе около 70 тисяч українців, а решта живе на фермах. В цьому терені УНСоюз має лише 3 відділи — один в Вінніпегу в провінції Манітоба, а два відділи в пров. Саскачевані в містах Саскатуні і Реджайні.

Праця за поширенням членства Союзу, з огляду на великі простори, різніть в великій мірі від такої праці у всіх інших теренах діяльності Союзу як у степях Америки, так і в східних провінціях Канади — Онтаріо і Квебек, в яких працює організатор п. В. Гірнак.

Зіставши вибраним на останній Конвенції УНСоюзу гол. Контрольором, я відчував на собі обов'язок подати деякі суттєві в справі поширення членства Союзу в Зах. Канаді до Екзекутиви. Зробив я це в цьому переконанні, що УНСоюз являється найстаршою і найбільше фінансово спроможною — українською братською допомогальною організацією, і йому припала трудна і почесна функція дістати в цю велику полосу канадського степу, де живе 5/6-тих населення Українців Канади — наше фермерство. Воно живе там збитово маюю — хоча і на рідко заселених просторах.

В тій цілі я звернувся сейчас по конвенції в червні до гол. Предсідника п. Галичина в справі заангажування організатора для Західної Канади, якого терен мав би обходити Манітобу, Саскачеван, Альберту а з часом і Брит. Колумбію. Я впевні розумію, що такий організатор на Заході Канади на трапиться на далеко більшій трудності, як це мають інші союзові організатори, однак, як тоді, так і тепер вірю, що початкові труднощі з часом будуть поборені і згодом Союз зможе дістати в свої ряди повнажливе число нових членів.

На цей лист я одержав від гол. Предсідника повідомлення, що він вже договорився з одною молодою особою в місті Едмонтоні в Альберті і що він буде організатором та вже навіть почав організувати відділ Союзу в цьому місті. Це повідомлення заспокоїло мене і я повідомив особу, яку в моєму листі до гол. Екзекутиви я рекомендував на організацію Заходу Канади, що цей пост вже зайнятий.

По довші часі показалося, що особа, яка згодилася стати організатором, не оправдала покладах на ній сподівань. Західна Канада остала без організатора.

Відділ Союзу в Вінніпегу через події зв'язани з відомою пожевою ріки, яка діткнула прямо чи непрямо ціле населення міста, через зроблену шкоду, а також через застій в праці робітників потерпілих теж у великій мірі на членстві і не міг як слід розвиватись. Багато членів, головне новоприбулих, опустели місто і виїхали в Східну Канаду. Кілька разів мої спроби зреактивізувати працю відділу, не увінчалися успіхом.

Також не виказали сподіваного успіху два відділи в Саскачевані через невідчуження (пильні коники і мороз), які відбилися також на міській населеності. Я сам не мав спроможності виїхати в справах Союзу до тих двох місцевостей, через велику віддачу, бо около 400 миль.

Щоб дещо зробити в справі більшого заінтересування Союзом, я помістив про Союз 4 рази принагідні згадування в Новому Шляху та в календарі НШ, який вийшов в накладі 10,000 примірників, вказуючи на успіхи Союзу в Америці.

В жовтні мин. року з нагоди мого поїзду в Торонто я взяв участь в нарадах з гол. урядниками Союзу а саме, гол. контрольором п. Гірнаком і гол. Радним д-ром Василенком. Були теж присутні члени Союзу пп. Зелений з Віндзор і Вас. Гладун з Вінніпегу. В наслідок цих нарад вислано було обійдений лист до всіх відділів в Канаді в справі розбудови союзових клітин, згідно з планом прийнятим на 22-гій Конвенції.

Закінчуючи свій звіт, зазначаю, що в Західній Канаді неможливо розвинути відповідний Союзовий праці без окремого організатора.

Звіт Гол. Контрольора А. Т. Кібзєя

1950-тий рік відзначився не тільки тим, що в цьому році відбулася 22. Конвенція УНСоюзу, але головним тим, що в цьому році наша організація виказала найбільші успіхи в зрості членства і майна У. Н. Союзу.

Я теж брав участь в цій збільшеній Союзовій активності, а на терені Дітройту працювали для з'єднання нових членів ПП. Кізєл і Дідик, та інші.

Я все був готовий помагати в цій організованій праці і не відмовлявся оглядати членів навіть в невіді. До мене приходило чимало осіб, зокрема з нової імміграції, і я робив все, щоб їм допомогти. Наприклад, я поміг 15 лікарям дістати працю по їхньому фаху. 14 з цих лікарів я вписав вже в члени УНСоюзу.

Я рівнож взяв чинну участь в ювілейному святі відділу 292, та в інших місцевих імпрезах.

На Конвенції УНСоюзу в Клівленді мене теж раз вибрано гол. Контрольором і я радю, що можу далі служити У. Н. Союзові, та взагалі українській справі. При тій нагоді я щиро дякую усім тим, що мене піддержали та на мене голосували.

Звіт Гол. Радного У. Н. С. Д. Шмагали

Високоповажани Урядники і Урядники УНСоюзу!

Як відомо, то в 1950 р. відбулась XXII Конвенція УНСоюзу в Клівленді, а тому я, мешкаючи в цьому місті, мав багато праці у зв'язку з Конвенцією. Та я радий, що мав нагоду прислужитися цьому ділу, бо конвенція принесла велике моральне добро для союзового загалу м. Клівленду й околиці. При цій нагоді склавши щире подяку Головному Екзекутиву У. Н. Союзу, місцевим комітетові, відділовим урядникам і всім делегатам 22. Конвенції за співпрацю. Я мав припорушення, що перед конвенцією, від тодішнього головного секретаря Д. Галичина поїхати 7. травня на 40-літній ювілей Тов. Сокол, від 218 УНСоюзу в Кемпбел, О. Це припорушення я виконав і вислав належне звітництво до Головного Канцелярія УНСоюзу.

У червні зголосився до мене п. Е. Круцько, новий іммігрант, і заявив, що хотів би стати постійним організатором УНСоюзу. У порозумінні з Головним Предсідником п. Д. Галичином я скликав 14. липня збори клівлендських відділів і околиці. На зборах були представники 13 відділів і всі вони обіцяли діяти поміч Е. Круцькому в його організаційній праці.

У цій самій справі я скликав — в порозумінні з гол. Предсідником Д. Галичином, що один збори, 15. жовтня і на цих зборах були Предсідники 11 відділів. Треба ствердити, що праця п. Е. Круцького була успішною.

9. серпня, я отримав листа від гол. Предсідника п. Д. Галичина і підписи 14 нових іммігрантів, які просили про дозвіл зорганізувати новий відділ в Клівленді. Провіривши, що справу, я переконався, що заходиться потреба зорганізування нового відділу, для добра УНСоюзу і новоприбулих членів.

У такий спосіб повстав у Клівленд новий відділ ч. 240 ім. полк. Евгена Коновальця. Цей відділ розвивається успішно, бо до кінця 1950 р. досягнув уже 85 членів.

У жовтні округу панував по відділах порядок і тим самим не було ніяких спірних справ до пологодження. Однак були відділові урядники і члени, що відносилися до мене в різних справах УНСоюзу, а я давав їм пораду, маючи завжди на увазі загальне добро організації і членів. Вкінці згадаю, що я був теж активним в праці загальних українських на-

родніх установ, та при кожній нагоді дбав про поширення доброго імені УНСоюзу.

Звіт Гол. Радного У. Н. С. І. Романишина

My area has shown a substantial increase in membership in the past year and has more than fulfilled its quota of new members. Our area chapters have been ably administered by our local secretaries, on the whole, and the progress is still continuing. I have endeavored to aid our secretaries to increase membership in every possible way and have consulted and advised with them on every problem that they may have had and brought to my attention. I have personally helped to organize 15 new members.

I have participated and plan to participate in radio programs in which the Ukrainian National Association will receive publicity over the local radio station, WNJR, and I have spoken at 6 gatherings and rallies as representative of the Ukrainian National Association.

I have also participated in our local American Ukrainian life, taking the leadership in various national holidays, giving lectures on various topics of interest, aiding our Ukrainian Congress Committee in every way called upon, and taking a leading part in our local political activities.

The Ukrainian National Association Bowling League in my area, has concluded another successful season under the vigorous leadership of a number of the Ukrainian National Association members, and also includes, within its ranks, potential members of our association. The good will created by it is a definite asset to the Ukrainian National Association, and it deserves our continued support.

Звіт Гол. Радного У. Н. С. Д-ра І. Василенка

Пане Предсіднику, Пані й Панове!

Мій звіт цього разу з не надто обширний. По перше, за короткий час могою урядування я не одержав від Екзекутиви ніякого окремого доручення заступати Союз офіційно, а далі, що й не було коли в звіттові році, з власної ініціативи, щонебудь конкретного зробити. До того в нас у Канаді, як про це вже згадав у своїм звіті організатор п. Гірнак, існують дещо інші обставини, які утруднюють союзову роботу. Що не всі ці труднощі оправдані — це вже інша справа, але вони є і їх мусять мати на увазі, коли говоримо про розбудову Союзу в Канаді.

Отже я не можу похвалитися здобутком такого чи іншого числа нових членів для Союзу в 1950 році, але це не означає, що я легкожив або не розумію цих великих обставин, які покладено на мене останньою, 22-ю конвенцією УНСоюзу в Клівленді, де я мав велику шану бути вибраним головним радним з Канади. Від хвилини мого вибору я почав роздумувати над можливостями поширення Союзу в Канаді, а зокрема в місті Торонто, де я живу, та підготувавши відповідні плани для здійснення цього.

Тому, що в Торонто живе повнажне число новоприбулих українців з Європи, і вони, до деякої міри, зорганізовані в своїх власних організаціях, — як Пласт, СУМ та інші, я почав переговорювати з їх представниками про можливість створення окремих відділів Союзу при цих організаціях. — Чи це удасться, — буде залежати від підшукання, з-поміж них, відповідних осіб, які зможуть і схочуть повести таку роботу.

В місяці жовтні, в місті Торонто, разом з іншими представниками Союзу і членими його членами, я брав участь в засіданні в справі створення союзової канцелярії для Канади, згідно з постановами — прийнятими клівлендською конвенцією. Виготовлено відповідний обійдений лист в цій справі і його вислано до всіх відділів у Канаді.

Щоб зрушити справу Союзу з місця, ми задумували відбутися в Торонто Окружний Союзовий З'їзд разом з концертом, де головним бєсідником був би представник головного уряду з ЗДА. Нам це покищо не вдалося зробити в 1950 році, тому, що осіння програма громадських вистав, мітингів, і т.п. вже була переповнена, а ми не бажали перешкоджувати звичайній громадській праці, яку ведуть різні організації. За те, такий З'їзд і концерт мусять

відбутися цього року, щоб гідно представити Союз нашому загалоу.

До повще сказаного, що являється підготовчим старанням, я можу додати, що для Союзу я працюю як звичайний член ще від 1939 року, — а саме в тому році дієсно почав союзову акцію в Канаді на ширшу скалку. Тепер, як один з головних радних, я і далі працюю як голова найбільшого відділу 432 в Канаді, а далі, як лікар, що часто виїздить з організатором до різних місцевостей коло Торонто, щоб оглядати членів, яких п. Гірнак організує до Союзу.

Думаю, що продовж минулих 6 місяців я гідно репрезентував нашу організацію серед канадського загалу, та поширював Союзову правду при кожній нагоді. Тепер, будучи першим раз учасником цих річних засідань, та познайомившись ближче з різними справами й ділянками Союзу, мені прийдемо легше і приємніше працювати для добра Українського Народного Союзу та української справи.

Звіт Гол. Радного У. Н. С. І. Кокольського

Високоповажани Пані і Панове Головного Уряду УНСоюзу!

Складаючи свій звіт як член головного уряду УНСоюзу, дякую у першій мірі делегатам і делегатам 22. конвенції, що мали до мене довіру та вибрали мене знова головним радним УНСоюзу.

Приймаючи цей уряд, я був свідомий цього, що беру на себе певні обов'язки, котрі треба сповнити після моїх найкращих сил для добра нашої організації і членів.

Щоб розпочати активну працю для УНСоюзу, то насамперед я поробив старання, щоб поставити між першими відділ 206, в котрому я є секретарем. Тому я старався придбати до нього якнайбільше число нових членів, щоб у такий спосіб дати добрий приклад урядникам інших відділів. До мене, як головного радного УНСоюзу, в минулому році, відносилися в різних Союзових справах відділові урядники і члени. Я полагоджував кожну справу, доводячи її до корисного для відділу і членів.

Я брав ширшу участь в громадському житті, маючи при цьому на увазі, що на всяких зібраннях можна завжди підняти добре ім'я УНСоюзу. — Стрічаючись з новими іммігрантами, я старався познайомлюватися з УНСоюзом та його працею.

По відділах моєї округи панувала згода в минулому році і не було непорозумінь, які треба було полагодувати.

На припорушення гол. секр. п. Германа, я провірив, засягнувши потрібних інформацій, та полагодив справу у зв'язку зі смертю одного члена, що помер по короткому часу прийняття в члени УНСоюзу.

В місяці травні 1950, я скликав округні збори відділових представників Стейту Род Айленд, в місті Вунсакет, де були заступлені всі відділи цієї округи. На тих зборах було подано докладні висношення про Союз, про його зріст в членах і в майні, та що треба сподіватись від відділових представників, щоб далі повести наш УНСоюз до ще кращого розвитку.

Багато часу я присвячував відділові 206, котрий є один з найбільших відділів в округі Нової Англії, що має повнажне число молодих тут роджених членів. Не маю я труднощів в цій праці серед молоді. Очевидно, я однаково працюю теж і зі старшими членами, бо оцінюю їх заслуги для розвитку нашої організації.

В минулому році я прислав 34 нових членів. Кожний клеч та припорушення Екзекутиви УНСоюзу я, як урядник, виконував точно, та сповняв наложени на мене обов'язки так, щоб це виходило на добро УНСоюзу і його членів.

Звіт Гол. Радного У. Н. С. Петра Нучми

ВПоважаний Головний Уряд УНСоюзу!

Конвенційний рік, хоч вправді непомітно, то все таки він приніс до певної міри деякі зміни в організаційному житті відділів УНСоюзу в Нью Йорку та околиці. Це може завважити кожний, що цікавиться зростом, та добробутом УНСоюзу. Бо хоча по Конвенції до мене зверталися різні громадяни з різними заввагами і

мені приходилося прислухуватися до критики та різних, як позитивних, так і негативних аргументів, то завдяки праці підбраного організатора, та ряду відділових урядників, з котрими я співпрацюю, перебуваю в рядях членства УНСоюзу був значний в моїй околиці. Бо от наприклад, коли тільки один відділ, а саме 361 предсидав впродовж 1950 року 235 членів, то можна певно сказати, що і в інших відділах, котрі мають урядників здібних до цієї праці, організаційних рух поступав значно вперед. До цих здобутків причинилися в першій мірі, наші нові іммігранти, що прибувають тисячами до Нью Йорку, та такі треба було когось, щоб до них пішов, вписав в члени, а при цьому був і готовий, в багатьох випадках, дати їм поміч у підшуканні помешкання, або і навіть дати фінансову підмогу. Та були випадки, що не звважаючи на те все, — приходилося по кількох місяцях згубити певну кількість з цих предсиданих членів. Тут треба піднести, що кожний місяць приносить поліпшення під цим оглядом, бо люди підобляються матеріально, та починають поправляти свою долю у вільній державі Америки. Є ще й інші недомогання, про котрі буду говорити, в бігу наших нарад.

Є ще одна, дуже болюча справа, тим більше прикра для мене, тому, що я вложив багато праці в неї в попередніх роках, а це справа нашої молоді. Молоді хлопці почали відходити масово до Армії, і ті, що мають патріотичних батьків в Союзі, остаються членами, але є багато таких, що все покидають. Як задержати цю молоді в Союзі, то це проблема, над якою нам усім треба добре застановитися.

Від конвенції, що відбулась в травні 1950 р., я мав тільки одне припорушення від головного Предсідника, щоб полагодити "непорозуміння, які зайшли у відділі 184. Це я сповнів 1-го липня 1950 р., із задовільним успіхом. У місяці серпня був я присутнім на зборах від. 204, на які мене запрошено для поради в їхнім 25-літнім ювілею, що відбувся в осені 1950 року, і в якому я мав і честь брати участь. Я співпрацював щиро з цими відділами, котрі від мене чого бажали, та брав теж активну участь у всіх народних святах, та інших патріотичних імпрезах.

Звіт Гол. Радного У. Н. С. В. Дідика

Високоповажани урядники УНСоюзу!

Свій звіт починаю від минулої конвенції, де є за час від травня до грудня 1950 р. Хоч перед конвенцією писалося дуже багато в "Свободі" про потребу підвищити ціни за "Свободу", то по конвенції мені приходилося дуже часто пояснювати членам на зборах і поодинокі, чому треба було підвищити ціну за часопис. Найбільше невдоволення виявляли деякі старші члени, що перешкодили всі реформи які були переведені в УНСоюзі.

Хоч як багато часу віддав я для УНСоюзу, протомом сімох місяців, то в звіт все те можна сказати кількома словами. В моїй місцевості не мав я ніяких спеціальних завдань до виконання. Тому вважав за свій обов'язок, організувати нових членів, як рівнож заклав я теж відділових секретарів до цієї самої праці. Від конвенції до кінця року зорганізував я 52 члени, і розподілив їх до цих відділів: 94, 146, 175, 183 і 292.

На кількох підприємствах виступав я як представник УНСоюзу або як представник свого відділу, і кожну нагоду використував на те, щоб поширювати добре ім'я і працю УНСоюзу, та закликати присутніх ставати в його ряди.

На цим кінчу свій короткий звіт, та бажав, щоб наші нагоди вийшли на добро і розвиток УНСоюзу.

Звіт Гол. Радного М. Давискиби

Вельмишановний Головний Предсіднику, Члени Екзекутиви, Головна Контроля і Головні Радні УНСоюзу!

Передусім хочу скласти щире подяку всім делегатам і делегатам 22-го Конвенції за це довіря, яке вони виявили до мене, вибираючи мене знова головним урядником ушої установи, — якою є УН-

Союз. Тому я постановив, що буду далі працювати щиро і пильно для збільшення членства УНСоюзу.

Зараз по конвенції я переписався зі всіма відділами моєї округи та заохочував їх до праці, доказуючи, що праця для УНСоюзу ніколи не може бути скінчена, бо він завжди потребуватиме нових членів. А цих членів є тепер з кожної організації, бо масмо не тільки численну тут роджену молоді, але вже великий приплив нової імміграції. Всі вони повинні бути забезпечені в УНСоюзі, бо жодна аскурація-Ім Компанія не може заступити їм своєї рідної організації, якою є УНСоюз для наших людей.

Дня 11. червня 1950, я був запрошений на збори від. 374 УНСоюзу в Востоні. На цих зборах я вилосив відповідну промову, а описі були різні запити, на які я давав належні пояснення.

Дня 18. червня 1950, в порозумінні з гол. касиром УНСоюзу, п. Р. Слободяном, я був прийнятий на святі від. 178 УНСоюзу в Менчестері, Нью Гемшер. Там передав я привіт від Головної Екзекутиви УНСоюзу, а описі вилосив відповідну святочну промову.

По промові були запити, на які я давав відповіді головню про нові конвенційні ухвали, нові ролі забезпечення, та про жертвенність Союзу для добра членів і української справи.

Дня 15. жовтня 1950 р., в порозумінні з гол. Предсідником УНСоюзу, п. Д. Галичином, я був прийнятий на відділовий ювілейний святі від. 253 УНСоюзу в Лудлов, Масс. Підчас бенкету я вилосив промову про значення УНСоюзу та його працю, зокрема ту працю, яку він виконав останніми роками супроти нової української імміграції, і ту поміч, яку він дав новим іммігрантам в їх спровадженню до цієї країни. На просьбу святочного комітету я зібрав теж слово про працю Українського Конгресового Комітету та про його фінансові потреби. По моїй промові переведено збірку на його цілі та засновано відділ УКСоюзу. При тій нагоді я полагодив також справу членів Сторожуків, яку було мені поручено Головною Екзекутивою УНСоюзу.

Дня 18. вересня 1950, я одержав листа від секретаря від. 84. УНСоюзу в справі виключення з членства однієї людини. У цій справі я негайно переписався з Гол. Предс. Д. Галичином, який полагодив справу задовільно для членів.

Як секретар від. 238 УНСоюзу в Востон, Масс., складаю я дуже багато праці для зросту цього відділу. При відділі є власна бібліотека, з котрої користуються члени і не члени. — Відділ закупив всі видання в англійській мові про Україну, що їх видав УНСоюз, і завжди є між першими в місцевій громадській праці та жертвенності.

Очолюючи відділи Українського Допомогового і Українського Конгресового Комітету, я тимсамим віддаю багато праці теж і народній справі.

До мене, як головного радного УНСоюзу, відносилися у різних справах відділові урядники і члени, а я давав їм завжди пораду, яка виходила на користь УНСоюзу. Тому в моїй округі панувало вірне спокій і порядок, а це помагало кращому розвитку нашої організації.

З нагоди цього-річного зібрання Головного Уряду УНСоюзу, складаю щире подяку — Головному Екзекутиву УНСоюзу, поодиноким членам, та всім відділовим урядникам і членам за щире співпрацю зі мною для добра і слави УНСоюзу!

Звіт Гол. Радного Т. Шпікули

Поважани Пані і Панове Головні Урядники УНСоюзу!

Отсим подаю коротке звітництво про мою діяльність як головного урядника УНСоюзу, від XXII конвенції до кінця 1950 року.

Старанням Окружного Комітету всіх відділів УНСоюзу, та зярядом Дому Відділів УНСоюзу в Шікаго відбулися такі імпрези: Дня 9. липня відбувся День УНСоюзу, а 31. грудня новорічна забава. Крім цього відбулися організаційні збори в днях 17 і 18 листопада. Референтом на обох зборах був гол. предс. УНСоюзу Д. Галичина. Його приваєність виявилася дуже корисною для дальшого розвитку організації.

Я доложив багато труду і праці, щоб ті імпрези й органі-

заційні збори були успішні та корисні. До того успіху причинилися рівно ж гол. урядники, а це п. С. Куропас і п. А. Васильовська, а даліше відділові урядники та деякі союзові з моєї округи. За їх працю належить їм подяка. Між мною і організатором п. Д. Біленьким була повна кооперація та співпраця. Він зорганізував впродовж 1950 року в Шікаго 366 нових членів. Я сам зорганізував на протязі року 208 нових членів. Інші урядники й союзовці помогли зорганізувати решту, так, що впродовж 1950 року до від. 221, в якому я є секретарем, зорганізовано 702 члени.

Другий відділ, що збільшився в великому числі, це від. — 379. За це належить повне признання урядникам того відділу.

Організувати нових членів в Шікаго тепер не є трудною. — Труднішим є тих членів підтримати у відділах та в Союзі. Більша частина з них такі, що розуміють повний ціль і значення організації, та точно платять вкладки. Та є і такі, що легковажать собі це значення.

Приймаючись мені, як секретареві найбільшого тепер відділу УНСоюзу, виконувати багато праці. Та не звважаючи на те, я маю велике вдволення, що УНСоюз найбільш зростає численно в членстві, як також і в фінансах.

Вказаним і пожаданим є, — щоби в органі "Свобода" пояснювати роди забезпечення, та поміцувати більше статей про вагу і користі забезпечення для членів в УНСоюзі.

Брав я участь в багатьох зборах в справі помічі українським скитальцям, та в справі збирання Українського Народного датку, та можу ствердити, що вислід праці був добрий.

Я зібрав дол. 1,200 на Український Народний Фонд, та підписав на 29 родин завірення. Деякі вже приїхали, інші в дорозі, та приїдуть вкорті.

Союзова родина в Шікаго — впродовж 1950 року збільшилася около 1,500 членів. При кожній нагоді я дбав про добро і розвій УНСоюзу.

Звіт Гол. Радної Олени Штогрин

Пане Предсіднику, Головні Урядники УНСоюзу!

Зогляду на це, що у висліді минулої конвенції УНСоюзу, я остала одинокою урядникою на філадельфійську округу, на мене спала більша відповідальність, ніж це було минулими роками. Тому мені приходиться посвячувати тепер для справ УНСоюзу дуже багато часу.

Перші поконвенційні збори відділових урядників, на яких я була прийнята, відбулися 5. жовтня. На 5. листопада, в порозумінні з окр. урядом, — скликаю знову збори урядників і делегатів філадельфійської округи, якими я проводила. На цих зборах був гол. Предсідник п. Д. Галичина. — Тоді, після перевірки організаційної активності наших відділів, намичено план праці і методи розбудови нашої організації в філадельфійській округі. Між іншим рішено повести інформаційні авіоні про УНСоюз через радіо. З оцим я мала деякі труднощі

гн УНСоюзу для української справи, та на його роль у всіх ділянках громадського життя. Дійсно у багатьох випадках можна зазначити, що УНСоюз набирав поваги і значення між новими іммігрантами, головню через „Свободу“, яка є дуже важним чинником у зисканні членів для УНСоюзу. Тому правильно поступила минула конвенція, підвищуючи оплату на „Свободу“, щоб вдержати її щоденником.

Тут я хотіла б зробити одну заувагу, а це: вже прийшло мені натрапити на людей, які вписались до різних аскураційних компаній. І хоч ці компанії фінансово можуть бути в порядку, то все ж такі треба би сподіватися, що нові іммігранти, які приїхали сюди виключно завдяки жертвенності своїх людей, повинні піддержувати в першій мірі свої інституції, такі, як УНСоюз.

Від конвенції до кінця року я сама або з організатором — придбала около 40 членів.

Я вела переписку з гол. Урядом в цілі зазначення порад в справах організації. Попри це я веду секретарство у від. 397, де є багато нових членів, які вимагають багато часу, — щоб їх вдержати. Також я є активною в іншій громадській праці.

Звіт Гол. Радної Анни Васильовської

Високо поважаючий Пане Предсіднику, Головні Урядники й Урядники!

Повертаючись з 22-го Конвенції Українського Народного Союзу, я вже повертала не тільки з обов'язками члена УНСоюзу, але й обов'язками Головної Радної УНСоюзу. Я була свідомою того, які важкі обов'язки на себе перебрала, але перебрала їх радо, бо знала, що свої зусилля витрачатиму для добра загально-української справи і союзового членства. — З титулу Головної Радної увійшла я до Дирекції Дому Відділів УНСоюзу в Шیکاго, що дає мені кращі можливості бути в постійному контакті з українською громадою в Шیکاго.

Союзова Громада в Шیکاго влаштує щороку День Українського Народного Союзу з різноманітною програмою. І цього року його влаштувано. Як головна Радна я увійшла до його організаційного комітету й брала активну участь у його підготовці. Зокрема треба було спонсорувати його не тільки серед членства, що живе в більших сккупченнях у Шیکاго, але й серед розпорошеного членства УНСоюзу і українського загалу в околиці Шیکاго взагалі. Для цього об'їхала я деякі позашікагове осередки, зокрема Калумет Сіті, Іллі, Геммонд та Іст Шیکاго, Індіана. Особиста зустріч Головних Урядників УНСоюзу збільшила віддалені відділи УНСоюзу завжди має корисні наслідки, якщо Головні Урядники відповідно поступають на місцях, при зустрічах з урядниками і членством відділів. Моє особисте запрошення тих відділів до участі в Союзівім Дні, що відбувся 9. липня 1950 р. увінчалось повним успіхом.

Промовляючи кількакратно через радіо у справі Союзівого Дня, я мала можливість поінформувати широкі круги українських слухачів радіських українських програм про значення існування та про діяльність УНСоюзу, а зокрема підкреслюючи той колючальний вклад, що його зробив УНСоюз для посунення Української Справи вперед. Очевидно, говорила я теж про ті великі вигоди, що їх дає УНСоюз своїм членам під аскураційним оглядом.

Наш Союзівий День дає нам нагоду зустрінутися з широкими масами українського загалу міста Шیکاго й околиці й зацікавити їх справами УНСоюзу, провести при цьому час серед природи в українському то-варстві, а що найважливіше, на що багато зацікавлених — нетерпеливо чекає щороку, вибрати рік-річно Короліву УНСоюзу на терен Шیکاго й околиці.

Коли в листопаді минулого року заступив до нас, до Шикаго, Гол. Предсідник УНСоюзу — п. Д. Галич, мені було доручено зайнятися справою підготовки і проведення — прийняття, тобто підготовки скромну вечерю для Головного Предсідника, Дирекції Дому Відділів УНСоюзу в Шикаго, Головних Урядників, що перебувають в Шикаго, та для відділових союзівих працівни-

ків. Відтак відбулися чергові дію Організаційні Збори УНСоюзу, на яких головним промовцем був Головний Предсідник. Як це, свого часу було проголошено в „Свободі“, мене поклало було до слова також.

Працюючи у від. 221, ми влаштували були в листопаді м. р. бал, з якого дохід — призначено й переслано на Український Народний Фонд при Українському Конгресовому Комітеті. Отже союзівці в Шикаго працюють не тільки для добра своїх членів, але і для добра загально- української справи.

Заходами Відділів УНСоюзу, в Шикаго відбулися дві гарні імпрези, а саме: зустріч календарного Нового Року, як також український традиційний Маланчин Вечір.

Як Головна Радна УНСоюзу, була я запрошувана і брала участь в імпрезах, що їх влаштовували відділи чч.: 379 і 106.

Як усім відомо, Український Переселенський Пункт в Шикаго був і надалі залишається одним із найбільших у цілій Америці. І тут наші союзівці — вкладають багато праці, бо він міститься в приміщенні Дому Відділів УНСоюзу. Працюючи в тій ділянці, я мала нагоду познайомитися з новоприбулими українцями. Вони мали до мене багато прохань і я в кожному випадку старалася полатити їх справи, помагала знаходити для них помешкання, виповняла для них різні аплікації і т. п. Ця зустріч давала мені можливість зазнайомити їх з ідеями УНСоюзу та вписувати їх в члені і мушу признатися, що це завдання — вдалося мені виконати, бо дотепер записала я біля 100 нових членів.

Слід відмітити, що на терені Шикаго панує повна згода, повна гармонія серед Головних Урядників УНСоюзу, — якщо йдеться про полагоджування різних справ з Відділами. А, крім мене на терені Шикаго живуть ще два члени Головного Уряду УНСоюзу, а саме: Головний Контрольор — Степан Курпас і Головний Радний — Тарас Шпікула, і хочу тут підкреслити, що між нами існує якнайтісніша співпраця в Союзівих справах.

Звіт Гол. Радн. У. Н. С. В. Гузара

Shortly after the 22nd Convention of the Ukrainian National Association, the local members of the U. N. A. complained about the lateness in delivery of the „Svoboda“. On July 21, 1950 I visited the Rochester branch of the United States Post Office and related the problem to the Superintendent of Mails. On July 29, 1950 I received a letter from the Postmaster in Rochester, explaining the situation from their standpoint. I was able to reach all members and explained the distribution of the „Svoboda“ in Rochester to them.

During the Summer months I attended many affairs held by different branches such as Picnics of Branches 217 and 36.

At the Ukrainian Youth League of North America Convention in New York City, I was approached by Mr. Herman with a matter of some misunderstanding between the members in two different U. N. A. branches. Upon further investigation, I was able to settle the problem without too much confusion.

On October 22, 1950 the Secretary from Branch 39 in Syracuse invited me to attend its 50th Anniversary celebration. I spoke briefly in English to the Youth and Dr. Luke Myshula spoke in Ukrainian.

I have approached the officers of Branch 269 about reorganization and reactivation of their group. It seems that with further encouragement and help there is likelihood that this branch will be stimulated to active work.

When the only youth Branch of the U. N. A. in Rochester, — Branch 226 held its meeting on March 11, 1951 I was invited to advise and help them in the discussion on their merger with another branch, and the members hope to settle this question at their next meeting.

During the past few months I have tried to contact the officers of the various U. N. A. branches in Rochester about increasing their membership. Thus far with everyone becoming membership-conscious and alerted to increased activity, I feel that we are taking one step forward in making the U. N. A. in Rochester a working and thriving force.

This concludes my report of activities from July 1950.

Звіт Гол. Редактора „Свободи“ Д-ра Л. Мишуги

„Свобода“ не була в минулому і не є сьогодні „одною з українських газет“ в Америці. Так зложилось життя американських українців, що „Свобода“ приходилось відігравати від появи першого її числа важливу роль суспільного будівника, організатора і репрезентанта. Наше громадянство звикло у всіх народних справах — глядіти на „Свободу“ — не тільки як на газету в розумінню американського читача, але як на установу, яка має давати заради на різні наші народні, політично-суспільні, культурні, а то й церковні недомогання, та яка повинна мати готову відповідь на всі наші складні, а часом ще й дуже наболілі питання нашого внутрішнього життя в Америці, чи українського життя взагалі. Річ ясна, що цього всього „Свобода“ ніколи не могла виконати задовільно вже тому, що не мала ніколи тільки інтелектуальних сил, скільки треба було б мати, для виконання такого великого завдання, ні не мала теж матеріальних засобів, щоб поставити її на тій висоті, на якій вона повинна б бути. Громадянство просто ставило вимоги до „Свободи“ і раділо, якщо вона давала собі з тим усім якийсь раду, але грошей на репрезентативне вивінювання рідної її передової своєї газети ніколи не давало. Такий стан існує вже 59 років, себто від 1893 року до нинішнього дня, не зважаючи на ухвалу останньої XX-го Конвенції УНСоюзу, яка передплату на „Свободу“ децю підвищила. Бо ж ця підвищилася виставила тільки врятувала на якийсь час дальше існування „Свободи“ як щоденника, але не дала змоги більшості його зміст до такої міри, щоб це могло відволікти багатьох наших читачів, що ставлять до „Свободи“ — і то цілком слушно — щораз нові домагає в справі її поліпшення.

„Свобода“ на громадсько-ідейній службі

В звіттовому часі „Свобода“ продовжувала та намагалася поширити і поглибити рямці і зміст тої самої праці і на тих самих ідейно-громадських заохоченнях та в тих самих ідейно-громадських ділах, що були з'ясовані і однодушно одобрені 22-гою конвенцією Українського Народного Союзу в Клівленді. Редакція насамперед докладала багато зусиль, щоб вдержати і виправдати за „Свободою“ присвоєну їй широким читачам загальнозобов'язуючу назву вільної трибуни вільного українського слова.

До важливіших програмово-політичних проблем, з якими Редакція „Свободи“ доводилось в звіттовому часі мати до діла і їх розв'язувати, належали головню від давня вже наболілі питання внутрішньоукраїнського порядку. В закордонно-політичних справах Редакція могла тільки здовільно спостерігати, як американська і міжнародна преса почала цю тепер підхоплювати і вступати на ту саму ідейну лінію, по якій „Свобода“ неохитно йде, можна б сказати, від самого початку її існування. Цєю лінією є ніщо інше, як тільки практичне застосування в щоденній політиці тіх великих ідеалів волі, справедливості і демократії для всіх, що лягли в основу американської Декларції Незалежності і Конституції, та без яких не може бути тривогого миру в світі. Борьба проти червоного московського фашизму, — як найбільшій перешкоди до здійснення тіх ідеалів, мусить бути на першому місці в змаганні до них.

Цілий ряд нових і складних проблем виникло в звіттовому часі у внутрішньо-українських справах, або щонайменше так могло б здаватися. В звіттовому часі нам не раз доводилося почути особисто або прочитати в надісланих листах, що „Свобода“, мовляв, „цілком перейшла“ на мелінівський, бандерівський, угаверівський, соціалістичний або будь-який інший „бік“, залежно від того, хто, з яких причин та в яких цілях цю твердження висловлював. Це теж не було нічим новим в нашій редакційній практиці, бо подібні „заклиди“ нам доводилось зустрічати і раніше. Але це тільки переконує, що „Свобода“ справді і під кожним оглядом є тою вільною трибуною вільного українського слова, що вона неохитно і вірно служить інтересам цілої української спільноти, а не поодиноким її групам чи людям. І це є власне

лінія „Свободи“, це, добро цілої української спільноти і української визвольної справи, є для нашої редакції тим категоричним імперативом, якому ми підпорядковуємо все інше. Достатню кількість доказів на це твердження подібається в кожному виданні „Свободи“.

З-поміж цих — загальних принципів нашої Редакції, ми бажали б на цьому місці вирізнити кілька окремих конкретних справ, що в звіттовому часі були центром уваги українського загалу та почали ставати предметом великого зацікавлення теж міжнародних кол, головню американських. Масою на думці: Український Визвольний Рух, Українську Національну Раду, УГВР та зв'язані з цим проблеми української репрезентації і оборони української справи на міжнародному терені.

Український Визвольний Рух, як такий, є суттю і змістом української політики, як азовлення українського народу та відновлення справді незалежної, демократичної Соборної Української Держави є її ціллю. Цей визвольний рух ми розуміємо як суцільне змагання українського народу до волі і незалежності на всіх ділянках суспільного життя, від збройної повстанської боротьби починаючи, а на щоденному житті кінчаючи. В цьому мусить бути встановлений відповідний порядок важливості, чим теж диктується наша увага одній чи другій ділянці. — Збройна боротьба, ідейно-політичне вироблення, культурна розбудова, поширення української правди в світі, збереження і розбудова українського стану посідання — все це ділянки того самого визвольного фронту, і так ми до них ставимось.

Ми глибоко переконані, що першою передумовою успіху українських сил, що в нас немає ані одної сили зайвої, що жадна українська група не дивить тягару української боротьби, але що її цілком певно можуть дивинути всі разом. І тому ми ставимо справу об'єднання українських сил на першому місці.

З цього виникає, проблема центральної української репрезентації. На цю тему записано багато сторінок „Свободи“ в звіттовому часі. В цьому випадку ми обстоюємо в обставинах якнайбільш можливе застосування демократичних принципів. Отже, не рекламовані особисті чи групові заслуги, не рекламована спроможність, не демагогічні твердження, і більше чи менше крилаті фрази, але переконливо виявлена воля більшості, цей демократичний правопорядок, в кожному обставинах якнайбільш можливий.

З тіх міркувань, ми піддержуємо Український Державний Центр з його Українським Національним Радом та її Виконним Органом. Ми далекі від того, щоб їх ідеалізувати та вважати завершені навіть українських можливостей в теперішніх обставинах. Навпаки, ми кожночно підкреслюємо, що цю інституцію ми вважаємо радше першим кроком до розв'язки складної проблематики української репрезентації на міжнародному терені, як і легально-правної точки опертя в суцільних українських визвольних змаганнях, але стоячи на такому становищі, ми аж ніяк не нехтуємо факту існування і дії інших українських сил та репрезентацій, зокрема Української Головної Визвольної Ради, — признаною великою частиною української громадськості політичного керівника української визвольної боротьби на Батьківщині. Ми рішуче обстоюємо необхідність зведення всіх тих сил, виключно з усіми націоналістами, лібералами, соціалістами, гетьманами і тільки за виїмком комуністів — до спільного знаменника одного Державного Центру на вигнанні, що був би виразником українських змагань аж доки український нарід на своїй землі не матиме можливості встановити по своїй вільній волі своєї нової законної влади.

Ми свідомі всіх труднощів в цьому змаганні до одної репрезентації. Але ми переконані, що немає досить складної і трудної справи, якої не можна б розв'язати і полатити між чесними і мудрими людьми. Глибокий патріотизм, гіркий досвід розбрату в минулому та грізне сучасне повинні допомогти перемогти всі труднощі, які можуть бути тільки другого порядку в порівнянні

з невідкличною потребою єдності. Ясно, що цього жадна група не сміє надживати та шантажувати інших неоправданими або недоречними вимогами.

В цьому напрямку були статті і коментарі „Свободи“ в звіттовому часі. З тіх міркувань ми віддали окрему увагу „Зверненню Воюючої України“, героїчній смерті команданта УПА ген. Чупринки-Шукевича, ми віддали місце в „Свободі“ голові Проводу ОУН полк. Мельникові, членові Президії УГВР о. д-рові Гриньохові, ми віддали його чільним представникам всіх українських угруповань, ми передаємо їх голоси з інших газет, вдержуючи це все в рамках того, що ми вважаємо добром української справи в найширшому розумінні.

Децю з порушуваних „Свободою“ справ

Характеризуючи загальнопрацю Редакції „Свободи“ в звіттовому часі, хочемо згадати окремо кількома словами хоч деякі справи нашого щоденного громадського життя, що їм віддавано окрему увагу.

Вже під час та після конвенції „Свобода“ вела інтенсивну кампанію в справі організування вакаційних осель для нашої дітвори і молоді. — При цьому зерталося окрему увагу на необхідність зустрічі та спільної праці і забави місцевої молоді з новоприбулою. Цю акцію у відповідних формах та з кожноточасних нагод і без них продовжувано — протягом цілого року.

Пригадуємо, що на догво перед осіннім нашим громадським сезоном, „Свобода“ видигнула цілий ряд різних проблем для впорядкування нашого громадського життя, для дивинення його на вищий культурний рівень та на його максимальну активізацію, підкреслюючи, що ті всі національні свята чи імпрези треба вести під кутом єдності і співпраці усіми українцями.

Редакція „Свободи“ кожночно уважно слідувала та інформувала про всі законні зобов'язання наших людей, особливо в зв'язку з підготовкою оборони Америки, як теж про всі можливості і нагоди чи то набути відповідне знання, чи здобути кращу позицію. Листопадіві Роківники, зв'язану з Різдвяними святами Колладу, річний Державності і Злуки, Шевченківські Роківники, як теж всі кращі американські свята були не тільки відповідно відмічені в „Свободі“ окремими статтями а то й збільшенням об'ємом, але їх попереджувано відповідною кампанією, пригадуючи зв'язані з цим традиції та відповідно їх насвітлюючи.

Рахуючись з новими обставинами, що повстали з приїздом великої кількості нової імміграції, ми завжди радо віддавали місце її проблемам, — дбайливо їх розглядуючи.

Головну увагу в усіх цих „кампаніях“ Редакція „Свободи“ традиційно віддавала нашій центральному репрезентації: Українському Конгресовому Комітетові та Злученому Українському Допомоговому Комітетові і їх праці. В цьому на одному з перших місць була введена в минулому році нова форма нашої громадсько-фінансової бази — Український Народний Фонд. В гуманітарній акції — на першому місці була независлена ще переселенча справа.

Редакція, технічні справи

В звіттовому часі Редакція — „Свободи“ працювала в незміненому складі. Проте, в тому ж часі здобуто цілий ряд нових, високоартістичних і відданих співробітників. З присмерністю стверджуємо, що власне в тому часі знову виявили своє готовність співробітничати та поміщувати на сторінках „Свободи“ навіть і ті, головню з-поміж новоприбулих, що початково ставились до неї з пересудами і застереженнями.

Цілий ряд змін, доповнень і поліпшень введено в „Свободі“ в звіттовому часі теж і під технічним оглядом. Ми намагались знайти для зовнішнього вигляду щоденника таку форму, що з одного боку відзеркалювала б її традиційний консерватизм, а з другого відповідала всім, можливим в наших обставинах модерним вимогам редагування газети. Ми насамперед намагались відповісти основній вимозі газетної техніки, іменню, щоб на якнайменшій місці могли подати якнайбільше матеріалу. В звіттовому часі ми вже в цілості на збитий шрифт (т. зв. десятку), частину матеріалів подасмо теж всімком, ввели короткі вісті „зі світу“ і „з Америки“,

змінили на більш „економічну“ форму розклад матеріалів на першій сторінці та форму заголовків. Цими змінами ми збільшили об'єм газети щодо змісту, не збільшуючи її величини, як такої, щонайменше на одну четверту частину цілості. Все це, звичайно, зроблено майже виключно коштом збільшення нашої власної редакційної праці, бо газета збільшилась, а Редакція залишилась така сама і на один рік постарівшись.

„Свобода“ і У. Н. Союз

В усій нашій редакційній праці ми на хвилину не забували, що „Свобода“ і У. Н. Союз це одна нерозривна цілість, що зріст У. Н. Союзу є одночасно посиленням тої ідейної праці, яку „Свобода“ веде й пропагує. Можливо навіть твердити, що великий зріст Союзу в членстві за останні роки є до певної міри теж і випликом цього, що нова імміграція знаходить в органі Союзу, в „Свободі“, свій рідний часопис, що є близький найглибшим почуванням її серця.

При цьому згадаємо, що редакція теж підготувала Календар УНСоюзу на 1951 рік, який являється далішим вкладом у ту культурну працю, яку наша організація виконувала від самих початків свого існування.

Американські проблеми

В „Свободі“ обговорюємо постійно теж і найважливіші проблеми сучасної американської, що відносяться до того, що діється в Конгресі, робітничих юніях, школах і т. п. Писали ми про це в такий спосіб, що брали під увагу, що масою поважне число нових читачів, ще не так добре обзнайомлених з американськими установами та тими питаннями, які їм приходиться розв'язувати та які — мимходом кажучи — стоять їм перед у багатьох випадках теж українським проведом у вільній та демократичній українській державі.

В справі усунення недомогань і поліпшення газети

Розглядаючи і характеризуючи діяльність редакції „Свободи“ в звіттовому часі, ми бажали б рівночасно звернути увагу на деякі її найнеобхідні потреби в найближчому майбутньому, щоб могли відповідати тим завданням, які — „Свобода“ перебрала і тим вимогам, які до неї ставить український загаль. Не треба аж загато уважного читача, щоб могли ствердити, що випроков останніх років перейшла „Свобода“ цілий ряд змінь, що в її форму і зміст введено цілий ряд поліпшень і вдосконалень, які щонайменше могли б свідчити про добру волю і зусилля редакції „Свободи“ надати газеті такого вигляду і запевнити її таким змістом, як цього вимагає становище репрезентативного українського органу в світі.

Редакція „Свободи“, можливо, краще за всіх знає, що її чимали недомогання щоденника під кожним оглядом. Ми хотіли б і можемо ці недомогання усунути, але цього вже не можна зробити без найнеобхіднішої допомоги. Всі дотеперішні поліпшення зроблено — майже виключно самим тільки додатковим трудом Редакції. Але даліший розвиток „Свободи“ вимагає вже додаткових сил і додаткових фондів, що було б цілком логічне піднесення ціни за „Свободу“ на минулий конвенції.

Наші рекомендації щодо дальшого розвитку „Свободи“ на найближчу мету такі:

1. Дальше поширення кола співробітників, бо тільки це може забезпечити щоденникові постійний доплив всебічних і різноманітних матеріалів.

2. Добір і призначення представників - кореспондентів — „Свободи“ в поодиноких наших зільних громадах, як: Шикаго, Піттсбург, Філадельфія, Рачестер та інші, як теж одного представника в Канаді. Їх завданням було б з одного боку репрезентувати „Свободу“ в цих громадах, а з другого забезпечувати редакцію періодично сконденсованими інформаціями про всі прояви місцевого громадського життя. Для них був би опрацьований екстремний правильний, згідно з тим вони виконували б свої обов'язки. Рівночасно в щоденнику була б введена окрема форма вісток і повідомлень з громад, що давали б — синтетичний образ цілості нашої життя, його проявів і розвитку. Цю справу ми вважаємо за найбільш конечну і найбільш певну.

3. Поробити заходи для видавання при „Свободі“ окремого літературно-мистецького — недільного числа, очевидно з окремою передплатою.

4. Обов'язково відновити поступово Видавничтво книжок при „Свободі“, що дало б редакції можливість забезпечувати щоденник кожноточасно високоартістичними фрейлетонами, які описали появлялися б окремими книжками та заповнювали б дуже під цим оглядом велику прогалину в нашому житті.

5. Поліпшити документально — ілюстраційний матеріал в „Свободі“ насамперед з українського життя.

6. Задержуючи дотеперішню величину щоденника, можна його ще дальше збільшити і поліпшити його форму, вводячи всім колоном замість теперішніх чим на сторінці та зменшуючи маргінес.

7. Масою пропозицію від одного з наших мистців, щоб містити комікс-картуні.

Це тільки ті важливі та найнеобхідні потреби „Свободи“ на найближчу мету. А їх в загальному є далеко більше. Щоб могли їх бодай частинно виконати, необхідно:

1. Призначити на редакційні цілі більші фонди.

2. Збільшити склад редакції, щоб бодай одною допоміжною силою.

3. Дати членам редакції можливість частіше виходити в особистий контакт з поодинокими, теж віддаленими нашими громадами, бо тільки в той спосіб редактор може бути постійно в курсі всіх наших справ та дати їм відповідне навітлення в газеті.

З дотеперішнього досвіду знаємо, що кожний вклад в — „Свободу“ повертається стократним користям для Українського Народного Союзу та цілого нашого суспільного життя. Вклад в „Свободу“ є чи не найбільш poplatною інвестицією ніколи не проминаючої вартості і значення. Це головню тепер, як з приїздом великої кількості нової імміграції, заіснували нові можливості, але й нові вимоги та потреби, що те тільки збільшується теперішнім загальним положенням в світі та тенденціями його дальшого розвитку.

Ці наші рекомендації і пропозиції не є прикладові і дорічові. Вони є результатом наших довгих спостережень та глибокої і основної застанови над тим, що це треба і що можна зробити, щоб „Свобода“, як орган Українського Народного Союзу могла виконати свою велику місію для добра нашого народу і нашої організації.

„Свобода“ і „Юкрєйніс Віклі“

Досі так було, що звіт редакції „Свободи“, в склад якої аходять, крім мене, д-р Семен Демидчук та п. Антін Драган, обіймав теж обширніший звіт і за „Юкрєйніс Віклі“, редактором якої є п. Степан Шумейко. Однак цього року буде ще додатковий звіт п. Степана Шумейка з редагування англійського додатку „Свободи“, щоб таким чином дати Головним Урядникам кращу нагоду окремо обговорити це видавничтво з Союзівого боку, бо молодечий Відділ не дописує і нові тут роджені члени не вступають у відповідному числі, а теж ізза тої великої ваги, яке воно повинно відігравати в сучасну пору, як з боку зацікавлення нашої тут родженої молоді нашим життям і нашою організацією, так і тому, що завданням „Юкрєйніс Віклі“ є давати кожного тижня в англійській мові щораз свіжі матеріали про український нарід та його боротьбу з комуністичним варварством, а що особливо важно знати сьогодні усій нашої молоді, бо вона вже навіть крив проливає в боротьбі з тим самим ворогом у Кореї.

Приязне відношення і подяка

Звіт цей не можна закінчити не згадуючи з подякою надзвичайно прихильного та вибачливого відношення нашого громадянства, в першу чергу членства УНСоюзу та передплатників, до різних недомогань у газеті, та їх щирих надомгань та поліпшення газети. Зокрема дякуємо тим, що надіслали нам матеріали для урівнодронення змісту газети, не вимагаючи ніякої за не грошової компенсації, а теж дякуємо тим, що ми їм не могли заплатити за співпрацю в такий спосіб, як би хотіли.

Вкінці дякуємо Екзекутиві та Головному Урядові за щире попєртя і співпрацю з проханям повзяти на щогорічніх нарадах Головного Уряду УНС дальші кроки для скріплення цієї духово-ідейної кріпості, якою тут завжди була „Свобода“ та якою повинна остатись.

(Закінчення буде)